

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА РЕЖИСУРИ ТА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ІМЕНІ НАРОДНОЇ
АРТИСТКИ УКРАЇНИ ЛАРИСИ ХОРОЛЕЦЬ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
«30» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА РЕЖИСУРИ

для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	026 «Сценічне мистецтво»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	«Режисура»
Спеціалізація	(за наявності)
Вид дисципліни	обов'язкова
Форма навчання	<u>денна, заочна</u>
Навчальний рік	<u>2023/2024</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>13/390</u>
Мова викладання, навчання й оцінювання	<u>українська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>залік, екзамен</u>

Викладачі: Кіно Віталій Анатолійович, Богдан Оксана Віталіївна

Пролонгація за рішенням науково-методичної ради НАКККіМ

Розробник:

ШЛЕМКО Ольга Дмитрівна, професор кафедри режисури та акторської майстерності імені народної артистки України Лариси Хоролець, кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужена артистка України. Розробниця модулів з майстерності актора (1, 3, 5, 7, 9, 11, 12, 13); загальної характеристики навчальної дисципліни; блоку екзаменаційних питань з майстерності актора; критеріїв оцінювання знань, умінь і навиків; рекомендованих джерел з майстерності актора.

МАТУШЕНКО Валерій Борисович, професор кафедри режисури та акторської майстерності імені народної артистки України Лариси Хоролець, професор НАКККиМ, доктор філософії, кандидат культурології, заслужений працівник культури України. Розробник модулів з режисури (2, 4, 6, 8, 10); блоку екзаменаційних питань з режисури; рекомендованих джерел з режисури.

ПОГОДЖЕНО:

Директор інституту
сучасного мистецтва

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Завідувач кафедри режисури та
акторської майстерності імені народної
артистки України Лариси Хоролець

Михайло КУЛИНЯК

Віктор ГИРИЧ

Протокол № 11 від «30» червня 2023 р. Протокол № 13 від «21» червня 2023 р.

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Режисура»

Гарант освітньо-професійної програми Валерій МАТУШЕНКО

Схвалено науково-методичною радою Академії

Протокол № 6 від «28» серпня 2023 р.

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни (у т. ч. міждисциплінарні зв'язки).

Навчальна дисципліна «Основи акторської майстерності та режисури» передбачена освітньо-професійними програмами «Акторська майстерність» і «Режисура» спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Відповідно до навчального плану дисципліна є обов'язковою і вивчається здобувачами вищої освіти на першому курсі в першому та другому семестрах. Формою підсумкового контролю у першому семестрі є залік, у другому семестрі – екзамен. Робоча програма дисципліни містить тематику лекційних і практичних занять та самостійної роботи.

Навчальна дисципліна «Основи акторської майстерності та режисури» має міждисциплінарні зв'язки з такими освітніми компонентами ОПІ «Акторська майстерність» як «Сценічне мовлення», «Тренінг з майстерності актора», «Голосовий тренінг», «Сценічний спів», «Пластичне виховання», «Студія театралізованих видовищ» та з такими освітніми компонентами ОПІ «Режисура» як «Майстерність актора», «Сценічні тренінги», «Студія режисури», «Сценічне мовлення», «Студія сценографії», «Студія театралізованих видовищ» та ін.

2. Мета дисципліни – теоретичне та практичне засвоєння здобувачами основ акторської майстерності та режисури, створення підґрунтя для подальшого опанування ними акторського та режисерського мистецтва, здобуття кваліфікацій *Актора, ведучого театралізованих видовищ і Режисера театралізованих видовищ та свят*, розуміння ролі та значення своїх професій в розвитку театрального та естрадного мистецтва в Україні.

3. Завдання дисципліни:

- засвоєння теоретичних основ акторського та режисерського мистецтва;
- ознайомлення з витоками й основними напрямками розвитку акторського та режисерського мистецтва;
- засвоєння цілісної та логічно-послідовної системи знань про методику підготовки акторів і режисерів;
- засвоєння понятійно-категоріального апарату акторського мистецтва, режисури театру, масово-розважальних програм і свят;
- опанування основними елементами внутрішньої техніки актора;
- оволодіння методикою виконання різноманітних вправ;
- засвоєння етюдного методу як основного репетиційного методу навчання акторській та режисерській професії;
- оволодіння ідейно-тематичним і дійовим аналізом етюду;
- набуття навичок сценічного спілкування та взаємодії;
- засвоєння природи, логіки та послідовності сценічної дії;
- з'ясування тенденцій розвитку світового та українського акторського мистецтва та режисури;
- ознайомлення з творчістю видатних акторів і режисерів українського та зарубіжного театру, організацією масових свят і видовищ.

4. Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни «Основи акторської майстерності та режисури» відповідно до освітньо-професійної програми «Режисура».

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК2. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК3. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК4. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК5. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК6. Здатність до оперування специфічною системою виразних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.

СК7. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

СК8. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.

СК9. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК10. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

СК11. Здатність до спілкування з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій.

СК12. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.

СК13. Здатність розробляти і реалізовувати просвітницькі проекти з метою популяризації сценічного мистецтва в широких верствах суспільства, в тому числі й з використанням можливостей театральної преси, телебачення, Інтернету.

СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК16. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

СК17. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

СК18. Впроваджувати інноваційні ідеї для створення актуальних соціокультурних товарів і послуг з урахуванням тенденцій розвитку креативних індустрій.

5. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні.

ПРН2. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПРН3. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН4. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПРН5. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПРН6. Аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

ПРН7. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПРН8. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПРН9. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПРН10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проекту).

ПРН11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПРН12. Організовувати, планувати та провадити театральну-педагогічну діяльність.

ПРН13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про

видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПРН14. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.

ПРН15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

ПРН16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.

ПРН17. Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів.

ПРН18. Знати основні закони психології творчості

ПРН19. Управляти складною професійною діяльністю у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.

ПРН20. Організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проекти.

ПРН21. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

ПРН22. Виявляти, генерувати і впроваджувати креативні ідеї в професійну діяльність.

Програма навчальної дисципліни налічує 13 (тринадцять) модулів:

Перший семестр

Модуль 1. Вступ до дисципліни «Основи акторської майстерності та режисури»

Модуль 2. Режисер і режисерське мистецтво

Модуль 3. Основні елементи внутрішньої техніки актора

Модуль 4. Система К.С. Станіславського та її значення для творчості режисера

Модуль 5. Методика роботи над сценічними вправами

Модуль 6. Запропоновані обставини

Другий семестр

Модуль 7. Методика роботи над одиночними сценічними етюдами

Модуль 8. Сценічна дія

Модуль 9. Пластична виразність актора

Модуль 10. Художній образ у режисурі

Модуль 11. Специфіка організації сценічної дії в парних, групових і масових етюдах

Модуль 12. Сценічне спілкування

Модуль 13. Специфіка різновидів етюдів

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

для денної форми навчання

(390 годин / 13 кредитів, зокрема 4 год. – лекційні заняття, 256 – практичні заняття, 26 год. – модульний контроль, 104 год. – самостійна робота)

№ з/п	Назва розділу і теми	Кількість годин							
		Денна форма							
		усього	у тому числі						
л	с		пр	лаб.	інд	м.к.	с.р.		
1 семестр									
МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА РЕЖИСУРИ»									
1.1.	Предмет, мета та завдання дисципліни	3			2				1
1.2.	Генеza акторського мистецтва	6,5	0,5		4				2
1.3.	Методи акторської творчості	8,5	0,5		6				2
1.4.	Система К. С. Станіславського та її значення для творчості актора	10	1		6				3
1.5.	Модульний контроль № 1	2						2	
	Разом за модуль 1	30	2		18			-	2
МОДУЛЬ 2. РЕЖИСЕР І РЕЖИСЕРСЬКЕ МИСТЕЦТВО									
2.1	Режисер і режисерське мистецтво	14	1		9				4
2.2	Основні принципи сучасної режисури	14			10				4
2.3	Модульний контроль № 2	2						2	
	Разом за модуль 2	30	1	-	19			2	8
МОДУЛЬ 3. ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ВНУТРІШНЬОЇ ТЕХНІКИ АКТОРА									
3.1.	М'язова свобода	3			2				1
3.2.	Сценічна увага	3			2				1
3.3.	Уява і фантазія	3			2				1
3.4.	Сценічна віра і правда	3			2				1
3.5.	Сценічне ставлення та оцінка факту	3			2				1
3.6.	Вправи на м'язову свободу, увагу, уяву, віру, правду	13			10				3
3.7.	Модульний контроль № 3	2						2	
	Разом за модуль 3	30			20			2	8
МОДУЛЬ 4. СИСТЕМА К.С. СТАНІСЛАВСЬКОГО ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ТВОРЧОСТІ РЕЖИСЕРА									
4.1	Система Станіславського та її значення для творчості режисера	14	1		9				4
4.2	Три складові режисерського мистецтва	14			10				4
4.3	Модульний контроль № 4	2						2	
	Разом за 4 модуль	30	1		19			2	8
МОДУЛЬ 5. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД СЦЕНІЧНИМИ ВПРАВАМИ									
5.1.	Вправи на пам'ять фізичних дій	5			4				1
5.2.	Вправи на зміну ставлення до предмета	5			4				1
5.3.	Вправи на спілкування за умов виправданого мовчання	6			4				2
5.4.	Вправи на зміну ставлення до місця дії	6			4				2
5.5.	Вправи на запропоновані обставини	6			4				2
5.6.	Модульний контроль № 5	2						2	
	Разом за 5 модуль	30			20			2	8

МОДУЛЬ 6. ЗАПРОПОНОВАНІ ОБСТАВИНИ									
6.1	Запропоновані обставини як засіб ототожнення актора зі сценічним образом	14			10				4
6.2	Подія як мотив, рушійна сила, результат дій, стрижень етюду	14			10				4
6.3	Модульний контроль № 6	2						2	
	Разом за 6 модуль	30			20			2	8
	Разом за семестр	180	4		116			12	48
<i>2 семестр</i>									
МОДУЛЬ 7. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ОДИНОЧНИМИ СЦЕНІЧНИМИ ЕТЮДАМИ									
7.1.	Етюд як коротка сценічна дія	2			1				1
7.2.	Композиція сценічного етюду	2			1				1
7.3.	Ідейно-тематичний і дійовий аналіз етюду	3			2				1
7.4.	Внутрішнє бачення та внутрішній монолог	3			2				1
7.5.	Органічне існування в сценічному етюді. Темп і ритм	3			2				1
7.6.	Етюди на показ тварин	15			12				3
7.7.	Модульний контроль № 7	2						2	
	Разом за 7 модуль	30			20			2	8
МОДУЛЬ 8. СЦЕНІЧНА ДІЯ									
8.1	Сценічна дія – основа сценічного мистецтва	14			10				4
8.2	Дія, контрдія, конфлікт, режисерське та акторське завдання	14			10				4
8.3	Модульний контроль № 8	2						2	
	Разом за 8 модуль	30			20			2	8
МОДУЛЬ 9. ПЛАСТИЧНА ВИРАЗНІСТЬ АКТОРА									
9.1.	Основні засади пластичної виразності в етюді	3			2				1
9.2.	Практичне втілення пластичної виразності	5			4				1
9.3.	Мізансцена етюду	3			2				1
9.4.	Пластичні етюди	17			12				5
9.5.	Модульний контроль № 9	2						2	
	Разом за 9 модуль	30			20			2	8
МОДУЛЬ 10. ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ У РЕЖИСУРІ									
10.1	Процес створення художнього образу	14			10				4
10.2	Елементи внутрішньої психотехніки. Спілкування та внутрішній монолог	14			10				4
10.3	Модульний контроль № 10	2						2	
	Разом за 10 модуль	30			20			2	8
МОДУЛЬ 11 СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ СЦЕНІЧНОЇ ДІЇ В ПАРНИХ, ГРУПОВИХ І МАСОВИХ ЕТЮДАХ									
11.1.	Основні вимоги до парних, групових і масових етюдів	3			2				1
11.2.	Парні етюди на народження слова	11			8				3
11.3.	Робота над сюжетом і постановкою групових і масових етюдів	14			10				4
11.4.	Модульний контроль № 11	2						2	
	Разом за 11 модуль	30			20			2	8

МОДУЛЬ 12. СЦЕНІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ									
12.1.	Спілкування та взаємодія. Конфлікт	3			2				1
12.2.	Зміна ставлення до партнера	3			2				1
12.3.	Етюди на спілкування за умов органічного мовчання	11			8				3
12.4.	Етюди для спілкування з імпровізованим текстом	11			8				3
12.5.	Модульний контроль № 12	2						2	
	Разом за 12 модуль	30			20			2	8
МОДУЛЬ 13 СПЕЦИФІКА РІЗНОВИДІВ ЕТЮДІВ									
13.1.	Етюди з уявними предметами	4			3				1
13.2.	Етюди на органічне мовчання	5			4				1
13.3.	Етюди на певну подію	6			4				2
13.4.	Етюди на оцінку факту	6			4				2
13.5.	Етюди за художнім твором (літературним, образотворчим, музичним)	7			5				2
13.7.	Модульний контроль № 13	2						2	
	Разом за 13 модуль	30			20			2	8
	Разом за семестр	210			140			14	56
	Разом за навчальний курс	390	4		256			26	104

для заочної форми навчання
(390 годин / 13 кредитів, зокрема 64 год. – практичні заняття, 4 год. – модульний контроль, 322 год. – самостійна робота)

№ з/п	Назва розділу і теми	Кількість годин							
		Заочна форма							
		усього	у тому числі						
л	с		пр	лаб	інд	м.к	с.р.		
МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА РЕЖИСУРИ»									
1.1.	Предмет, мета та завдання дисципліни	3			1				2
1.2.	Гене́за акторського мистецтва	7			1				6
1.3.	Методи акторської творчості	9			1				8
1.4.	Система К. С. Станіславського та її значення для творчості актора	11			2				9
	Разом за модуль 1	30			5		-		25
МОДУЛЬ 2. РЕЖИСЕР ТА РЕЖИСЕРСЬКЕ МИСТЕЦТВО									
2.1	Режисер і режисерське мистецтво	14			2				12
2.2	Основні принципи сучасної режисури	16			3				13
	Разом за модуль 2	30			5		-		25
МОДУЛЬ 3. ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ВНУТРІШНЬОЇ ТЕХНІКИ АКТОРА									
3.1.	М'язова свобода	2,5			0,5				2
3.2.	Сценічна увага	2,5			0,5				2
3.3.	Уява і фантазія	2,5			0,5				2
3.4.	Сценічна віра і правда	2,5			0,5				2
3.5.	Сценічне ставлення та оцінка факту	3			1				2
3.6.	Вправи на м'язову свободу, увагу, уяву, віру, правду	17			2				15
	Разом за модуль 3	30			5				25

МОДУЛЬ 4. СИСТЕМА К.С. СТАНІСЛАВСЬКОГО ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ТВОРЧОСТІ РЕЖИСЕРА								
4.1	Система Станіславського, її складові частини, зміст та основні принципи.	16			3			13
4.2	Три складові режисерського мистецтва	14			2			12
	Разом за 4 модуль	30			5			25
МОДУЛЬ 5. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД СЦЕНІЧНИМИ ВПРАВАМИ								
5.1.	Вправи на пам'ять фізичних дій	6			1			5
5.2.	Вправи на зміну ставлення до предмета	6			1			5
5.3.	Вправи на спілкування за умов виправданого мовчання	6			1			5
5.4.	Вправи на зміну ставлення до місця дії	6			1			5
5.5.	Вправи на запропоновані обставини	6			1			5
	Разом за 5 модуль	30			5			25
МОДУЛЬ 6. ЗАПРОПОНОВАНІ ОБСТАВИНИ								
6.1	Запропоновані обставини як засіб ототожнення актора зі сценічним образом	14			2			12
6.2	Подія як мотив, рушійна сила, результат дій, стрижень етюд	14			3			11
6.3	Модульний контроль № 1	2					2	
	Разом за 6 модуль	30			5		2	23
	Разом за семестр	180			30		2	148
МОДУЛЬ 7. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ОДИНОЧНИМИ СЦЕНІЧНИМИ ЕТЮДАМИ								
7.1.	Етюд як коротка сценічна дія	2,5			0,5			2
7.2.	Композиція сценічного етюд	2,5			0,5			2
7.3.	Ідейно-тематичний та дійовий аналіз етюд	5			1			4
7.4.	Внутрішнє бачення та внутрішній монолог	3,5			0,5			3
7.5.	Органічне існування в сценічному етюд. Темп і ритм	4,5			0,5			4
7.6.	Етюди на показ тварин	12			2			10
	Разом за 7 модуль	30			5			25
МОДУЛЬ 8. СЦЕНІЧНА ДІЯ								
8.1	Сценічна дія – основа сценічного мистецтва	14			2			12
8.2	Дія, контрдія, конфлікт, режисерське та акторське завдання	16			3			13
	Разом за 8 модуль	30			5			25
<i>2 семестр</i>								
МОДУЛЬ 9. ПЛАСТИЧНА ВИРАЗНІСТЬ АКТОРА								
9.1.	Основні засади пластичної виразності в етюд	2,5			0,5			2
9.2.	Практичне втілення пластичної виразності	7			1			6
9.3.	Мізансцена етюд	2,5			0,5			2
9.4.	Пластичні етюди	18			3			15
	Разом за 9 модуль	30			5			25
МОДУЛЬ 10. ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ В РЕЖИСУРІ (2 семестр)								
10.1	Процес створення художнього образу	16			3			13
10.2	Елементи внутрішньої психотехніки. Спілкування та внутрішній монолог	14			2			12
	Разом за 10 модуль	30			5			25

МОДУЛЬ 11. СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ СЦЕНІЧНОЇ ДІЇ В ПАРНИХ, ГРУПОВИХ ТА МАСОВИХ ЕТЮДАХ									
11.1.	Основні вимоги до парних, групових і масових етюдів	3			1				2
11.2.	Парні етюди на народження слова	13			2				11
11.3.	Робота над сюжетом та постановкою групових і масових етюдів	14			2				12
	Разом за 11 модуль	30			5				25
МОДУЛЬ 12. СЦЕНІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ									
12.1.	Спілкування та взаємодія. Конфлікт	2,5			0,5				2
12.2.	Зміна ставлення до партнера	2,5			0,5				2
12.3.	Етюди на спілкування за умов органічного мовчання	12			2				10
12.4.	Етюди для спілкування з імпровізованим текстом	13			2				11
	Разом за 12 модуль	30			5				25
МОДУЛЬ 13. СПЕЦИФІКА РІЗНОВИДІВ ЕТЮДІВ									
13.1.	Етюди з уявними предметами	4,5			0,5				4
13.2.	Етюди на органічне мовчання	5,5			0,5				5
13.3.	Етюди на певну подію	6			1				5
13.4.	Етюди на оцінку факту	6			1				5
13.5.	Етюди за художнім твором (літературним, образотворчим, музичним)	6			1				5
13.6.	Модульний контроль № 2	2						2	
	Разом за 13 модуль	30			4			2	24
	Разом за семестр	210			34			2	154
	Разом за навчальний курс	390			64			4	322

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА РЕЖИСУРИ»

Тема 1.1. Предмет, мета та завдання дисципліни

Практичне заняття до теми 1.1. № 1

Мета: з'ясувати предмет, мету та завдання дисципліни «Основи акторської майстерності та режисури».

Практичні завдання

1. Мета дисципліни «Основи акторської майстерності та режисури».
2. Завдання дисципліни «Основи акторської майстерності та режисури».
3. Місце дисципліни «Основи акторської майстерності та режисури» в навчально-виховному процесі.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.1.

1. Мета дисципліни «Основи акторської майстерності та режисури».
2. Завдання дисципліни «Основи акторської майстерності та режисури».
3. Місце дисципліни «Основи акторської майстерності та режисури» в навчально-виховному процесі.
4. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 3, 14, 29, 30, 37, 40, 44, 47, 51, 58.

Тема 1.2. Генеза акторського мистецтва

Анотація до лекції 1.2.

Мистецтво актора в давньогрецькому та давньоримському театрах. У Римській імперії з IV ст. до н. ери вже існували школи підготовки акторів. Одним із популярних педагогів на той час був Росцій, про якого ми дізнаємося з промови оратора Цицерона. До обов'язкових дисциплін у тогочасних школах підготовки акторів належали заняття з постановки голосу, дикції, акторської майстерності, пластики, вишуканих манер, ораторського мистецтва.

Значення маски як передачі людських пристрастей і створення архітипичного образу. Особливості мистецтва актора у літургічній драмі, містерії, міраклі, мораліте та фарсі театру середніх віків. Значення масок комедії дель арте для розвитку європейського театру. Акторське мистецтво в епоху Відродження. Виникнення сцени-коробки як еволюція акторської майстерності. Принципи акторської гри в театрі епохи класицизму. Концепція творчості актора, викладена Д. Дідро у творі «Парадокс про актора». Засоби акторської виразності в епоху романтизму. Вимоги до акторського виконання в реалістичному театрі. Засоби створення образу-характеру в психологічному та символічному театрі. Позитивне значення натуралізму в акторському мистецтві та його вади. Принципи розвитку характеру в драматургії театру парадоксу.

Акторське мистецтво театру корифеїв. М.Л. Кропивницький, М.К. Заньковецька, брати Тобілевичі як носії реалістичних традицій в акторському мистецтві.

Система К.С. Станіславського – вчення про акторську творчість, в якому вперше в історії театру розроблені питання сценічної теорії, метод роботи над роллю й артистична техніка.

Мистецтво «переживання» як повне перевтілення актора в образ за принципом тотожності, психофізичного злиття з образом, безпосереднього органічного переживання в кожний момент сценічного буття. Роль двигунів психіки у процесі створення «життя людського духу» (К.С. Станіславський).

Мистецтво удавання як вміння зафіксувати зовнішній малюнок ролі, підказаний живим відчуттям актора в підготовчий репетиційний період.

Синтез напрямів «переживання» та «відчуження» як засіб створення цілісного художнього образу в мистецтві актора.

Сценічне ремесло, його позитивна і негативна оцінки. Ремесло як технологічний засіб створення структури сценічного образу. Дилетантизм у мистецтві актора.

Постдраматичний театр. Сучасні тенденції розвитку акторського мистецтва.

План

1. Мистецтво актора в давньогрецькому театрі.
2. Мистецтво актора в давньоримському театрі.
3. Особливості мистецтва актора в театрі середніх віків.
4. Акторське мистецтво в епоху Відродження.
5. Комедія дель арте.
6. Принципи акторської гри в театрі епохи класицизму.
7. Засоби акторської виразності в епоху романтизму.
8. Вимоги до акторського виконання в реалістичному театрі.
9. Акторське мистецтво театру корифеїв українського театру.
10. Сучасні тенденції розвитку акторського мистецтва.

Практичне заняття до теми 1.2. № 2

Мета: з'ясувати генезу акторського мистецтва.

Практичні завдання

1. Мистецтво актора в давньогрецькому та давньоримському театрах.
2. Особливості мистецтва актора в театрі середніх віків.
3. Акторське мистецтво в епоху Відродження.
4. Комедія дель арте.
5. Принципи акторської гри в театрі епохи класицизму.
6. Засоби акторської виразності в епоху романтизму.

Практичне заняття до теми 1.2. № 3

Мета: з'ясувати генезу акторського мистецтва.

Практичні завдання

1. Вимоги до акторського виконання в реалістичному театрі.
2. Акторське мистецтво театру корифеїв українського театру.
3. Акторське мистецтво у ХХ – на початку ХХІ століть.
4. Сучасні тенденції розвитку акторського мистецтва.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.2.

1. З'ясувати особливості мистецтва актора в давньогрецькому та давньоримському театрах.
2. З'ясувати особливості мистецтва актора в театрі середніх віків.
3. Охарактеризувати акторське мистецтво в епоху Відродження.
4. З'ясувати імпровізаційний характер комедії дель арте.
5. Визначити принципи акторської гри в театрі епохи класицизму.
6. Вказати засоби акторської виразності в епоху романтизму.
7. Висвітлити вимоги до акторського виконання в реалістичному театрі.
8. Охарактеризувати акторське мистецтво театру корифеїв українського театру.
9. Висвітлити специфіку акторського мистецтва у ХХ – на початку ХХІ століть.
10. З'ясувати сучасні тенденції розвитку акторського мистецтва.
11. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 2, 4, 6, 7, 10, 29, 38, 40, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 72.

Тема 1.3. Методи акторської творчості

Анотація до лекції 1.3.

1. Метод акторської творчості М. Щепкіна. Перша половина ХІХ ст. у театральній культурі України позначена іменем Михайла Щепкіна. В основі його поглядів на сценічне мистецтво – розуміння високої суспільної місії театру. Основу творчості актора, підкреслював М. Щепкін, мають складати природність і справжні почуття, а джерелом вражень має бути саме життя. Виступаючи перед акторами з бесідами про акторську й режисерську майстерність, М. Щепкін радив, щоб актор ніколи не копіював життя, а прагнув до художнього узагальнення дійсності, всебічного розкриття на сцені внутрішнього її змісту. Митець першим заклав основи «театру переживання», перевтілення у сценічний образ. Щепкінський метод розкриття внутрішньої суті сценічного образу підхопили й розвинули його учні й послідовники (М. Кропивницький, М. Заньковецька, М. Садовський, П. Саксаганський). *Значення театральної реформи М. Щепкіна* полягає в тому, що він відкрив

закон «внутрішнього виправдання ролі», він примирив актора-людину, особистість і актора-митця, що грає роль.

2. Система К.С. Станіславського. Кінцевим етапом творчого процесу в акторському мистецтві, з точки зору К.С. Станіславського, є створення сценічного образу через органічне творче перетворення актора у цей образ. Не себе в образі має любити актор, вчить К.С. Станіславський, а образ у собі. Не для того актор має виходити на сцену, щоб ілюструвати самого себе, а для того, щоб розкривати перед глядачем створюваний ним образ. Величезне значення надавав К.С. Станіславський зовнішній характерності та мистецтву перевтілення актора. **Принцип перевтілення** – один з наріжних каменів системи К.С. Станіславського, яка включає низку прийомів сценічної творчості. Один із них полягає в тому, актор ставить самого себе в запропоновані обставини і у роботі над роллю йде від себе.

П'ять основних засад системи К.С. Станіславського, на які має спиратися професійне (сценічне) виховання актора:

- 1) принцип життєвої правди;
- 2) принцип ідейної активності мистецтва, який знайшов своє вираження у вченні про надзавдання;
- 3) принцип, що стверджує дію як збудник сценічних переживань та основного матеріалу в акторському мистецтві;
- 4) принцип органічності творчості актора;
- 5) принцип творчого перетворення актора в образ.

3. «Фантастичний реалізм» Є. Вахтангова. Виховання актора Є. Вахтангов починав не з роботи над зовнішньою технікою, і навіть не з внутрішньої техніки, але з самого поняття «стадійності». Вахтангов вважав, що надмірна гонитва за художніми насолодами шкідлива для молодого артиста. Студія – це така установа, яка ще не має бути театром. Студієць повинен зберігати чистоту перед богом мистецтва, не бути цинічним у дружбі та суворо дотримуватися етичних норм. Велику дисципліну МХТ Є. Вахтангов перетворив на театральну магію. «Студійність, – говорив Є. Вахтангов, – це, насамперед, дисципліна. Немає дисципліни – немає студії». Для віри потрібне виправдання, тобто розуміння причини кожного даної дії, становища, стану. Є. Вахтангов виділяв низку елементів, які повинен вміти виправдовувати актор: 1) позу; 2) місце; 3) дію; 4) стан; 5) низку нескладних положень. Завдання існує у кожний момент акторської гри і саме воно визначає і віру, і внутрішнє коло актора. На думку Вахтангова, сценічне завдання складається з трьох елементів: 1) з дієвої мети (для чого я вийшов на сцену), 2) бажання (заради чого я здійснюю цю мету) та 3) способу виконання, або пристосування. Митець був переконаний, що сценічним завданням може бути лише дія, але не почуття. У роботі над роллю йшлося завжди про внутрішнє перетворення актора, про «вирощування» образу (зерна ролі) у його душі. Свій театральний метод Є. Вахтангов незадовго перед смертю став називати **«фантастичним реалізмом»**, заявляючи, що принцип «у театрі не повинно бути жодного театру» – має бути відкинутий. У театрі має бути саме театр. При цьому

режисер не відмовлявся від принципів психологічного реалізму, від внутрішньої духовної техніки актора.

4. Біомеханіка В. Мейєрхольда. У 1913 році відкрилася студія В. Мейєрхольда, де він розвивав ідею виховання актора, який впевнено володіє своїм тілом, голосом, спроможний у потрібному темпі та ритмі виконати будь-яке завдання режисера. У своїй праці «Про театр» (1913) він теоретично обґрунтував концепцію «умовного театру», протиставлену сценічному натуралізму. *Метод біомеханіки* В. Мейєрхольда вчить артиста організовувати та контролювати свій психофізичний апарат у просторі та часі сценічної дії. Тіло артиста – машина, він – машиніст. Усе починається з думки, за допомогою якої організовується та контролюється дія, емоція приборкується і теж контролюється артистом. Це своєрідний рух канатом, де відхід від організації та контролю, неприборкання емоції відразу провокує втрату рівноваги, а значить – падіння. Біомеханічний артист спостерігає за своїм тілом, «прислуховується» до нього, управляє собою і виконує певні рухи. В. Мейєрхольду був необхідний новий артист, що володіє усвідомленням свого місця в багатоскладовій композиції сценічної дії і готовий свідомо користуючись своїм тілом і голосом, відповідально брати участь у творчому процесі. Способом «народження» такого артиста стала біомеханіка, яка змінила парадигму акторської роботи. Ідея біомеханіки спрямована на те, щоб артист зрозумів, яким чином він повинен конструювати дію. *Мета біомеханіки* – технологічно підготувати «комедіанта» нового театру до виконання будь-яких найскладніших ігрових завдань. *Девіз біомеханіки* – це «новий» актор, «який все може», це всемогутній актор.

5. Метод акторського мистецтва Михайла Чехова. М.О. Чехов був одним із яскравих учнів К.С. Станіславського, який згодом набув світової популярності. Він потрапив до МХТ у 1912 р. на запрошення К. Станіславського, через рік уже працював під керівництвом Є. Вахтангова та Л. Сулержицького. Так, наприклад, на відміну від К. Станіславського, який вважав, що актор має йти до ролі «від себе», тобто з огляду на «правду переживань», М. Чехов зазначав, що акторське «Я» – носій егоцентричної акторської свідомості – не може виступати як матеріал ролі, оскільки це в кращому разі призводить до «нудьги» на сцені. Осмислення того, що художній образ – це щось очищене від повсякденних почуттів актора, посприяло розумінню М. Чеховим того, що світ художніх образів існує поза людиною. Головна відмінність системи М. Чехова від системи К. Станіславського полягає в різноманітному осмисленні процесу роботи над образом – замість позиціонування образу як результату акторської діяльності, М. Чехов зробив його щоденним матеріалом для роботи, сформувавши нову концепцію створення сценічного образу актора – *концепцію імітації*, відповідно до якої актор має створювати образ у власній уяві, а потім імітувати внутрішні та зовнішні якості. Актор не повинен вживатись у свій персонаж. Він повинен бачити і представляти його з допомогою ритму.

6. Епічний театр Б.Брехта як підґрунтя для нового методу акторської гри. Своєрідність драматичного таланту і театральної системи Брехта-

драматурга і режисера формувалися у 20-ті роки ХХ ст., коли він, прагнучи створити новий сучасний театр, висуває вимогу активізувати глядача, який, відвідуючи театр, має не просто насолоджуватися, а зайняти позицію розумного спостерігача. Саме установка на перетворення світу і психології сучасника за допомогою театрального виховання становить суть новаторських поглядів Б. Брехта. Він розробляє основні положення «теорії епічного театру». З 1920-х рр. Б. Брехт розробляє теорію й практику т. зв. «епічного» театру, в який вводить хори, мовців, голоси, відійшовши від принципу катарсису, створюючи ефект відчуження, породжуючи атмосферу притчової повчальності. Теорію «епічного театру», предмет якої становили «взаємини між сценою і залом для глядачів», Б. Брехт допрацьовував і уточнював до кінця життя. З арсеналу епічного мистецтва Б. Брехт використав багато способів – коментування події, уповільнення ходу дії та її несподівано швидкий новий поворот тощо. Театральна система Б. Брехта складалася одночасно й у нерозривному зв'язку з формуванням у його творчості методу соціалістичного реалізму. **Основним принципом** брехтівського епічного театру є **ефект відчуження**, який вимагав перегляду загально визнаних принципів і в плані акторської гри, і відносно декораційного, музичного і світлового вирішення спектаклю. Відчуження – це одна з форм театральної умовності без ілюзії, правдоподібності. Образна основа його – метафора. Сутність «ефекту відчуження» полягала в тому, що буденне явище подавалося у новому світлі й поставало як дивне, вирване зі звичного плину життя, «чуже». Це також підштовхувало глядача до аналізу того, що показувалося на кону.

7. Метод перетворень Леся Курбаса та виховання нового розумного актора. Лесь Курбас (1887–1937) – митець, що змінив український театр, підніс сцену на цілком новий рівень і сформував власну концепцію сценічного мистецтва, акторську та режисерську школи. Л. Курбасом була сформована **система акторської гри**. Вироблялось і перевірялось вміння учнів не лише відтворити життєву ситуацію, але й зафіксувати її. Тож з'явився один із перших законів сценічної майстерності – вміння зафіксувати зроблене – **закон фіксації**. Відштовхуючись від того, що театр має специфічні **закони** показу і сприймання сценічного твору, для Л. Курбаса основоположним був **закон виразності**, щоб тисячі глядачів, присутніх у театрі, могли побачити жест, рух актора, його мімічний вираз. Із законом виразності нерозривно пов'язаний і взаємодіє **закон ощадливості**. Тут без застережень спрацьовує порада – «мінімум засобів – максимум впливу» на глядачів. Новим етапом у навчанні ставало опанування елементами психотехніки актора, а саме **закон сприйняття світу**, якому вихователі надавали найважливішого значення. **Закон послідовності діяння** вимагав, щоб актор робив все чітко, послідовно, доступно для сприймання глядачем. **Закон мотивації**. Усе, що робить актор на сцені, має бути доцільним, виправданим логікою поведінки дійової особи, вмотивованим не лише психологічно, але й фізіологічно. **Закон перспективи**. Інакше його можна назвати **архітектонікою сценічного твору**. **Закон ритмічності**. Враження від роботи актора може бути сильнішим і слабшим, але обов'язково – **безперервним!** **Закон контрастів, світлотіні**. Кожне явище, характер, вчинок

треба показувати в розвитку, зміні, а це значить, що у боротьбі протилежностей – контрасті сили й слабості, темряви і світла, горя й радощів, висоти і глибини – виявляється динамічність дії. **Навчально-виховна програма** Л. Курбаса визначає цілий педагогічний комплекс нового професійного театру, де «переживання» оголошується пройденим етапом, особливістю «старого» театру, новий театр має іти шляхом «конструювання» за допомогою мистецького відбору визначальних рис поведінки актора. **«Перетворення»** – це образне іносказання, часом метафора, це образний вияв суті поняття, події засобами театрального мистецтва. **Мета «перетворення»** – це пошук способу поглиблення змісту, насичення ролі чи постановки художньою правдою.

8. Методика виховання Є. Гротовським актора – Перформера. Театр Є. Гротовського перетворює традиційного актора на **актора без прикриття** (термін Є. Гротовського). Актор повинен, наче скальпелем, маніпулювати сценічним образом для препарції власної індивідуальності. **Головним у роботі акторів** Є. Гротовського є те, що все виконується технічно, а отже, все вибудовано на високому структурному рівні. Пошуки, які Є. Гротовський вів останні чотирнадцять років свого життя (1985–1999), мали назву **«Мистецтво Ритуалу»** і проходили в Італії біля міста Понтедери, розташованого за двадцять кілометрів від Флоренції. Труп на сцені і трупа в залі. **Глядач перетворюється на свідка, актор – на Перформера, гра на сцені – на містичний акт.** Глядач присутній під час самооголення актора, коли той розповідає про свої страхи, бажання, комплекси, свою патологію. **Актор Є. Гротовського – Перформер, людина дії.** Перформер здатний вилити імпульси свого тіла у звуки (життя, що летиться суцільним потоком, повинне бути артикульоване, стверджував Є. Гротовський). Театр Є. Гротовського – це **певна ритуальна драма**, що вже вийшла за свої естетичні рамки: вона є релігійною і водночас космічною, міфологічною, соціальною та особистісною.

План

1. Метод акторської творчості М. Щепкіна.
2. Система К. Станіславського – вчення про акторську творчість.
3. «Фантастичний реалізм» Є. Вахтангова.
4. Біомеханіка В. Мейерхольда.
5. Метод акторського мистецтва Михайла Чехова.
6. Епічний театр Б. Брехта як підґрунтя для нового методу акторської гри.
7. Метод перетворень Леся Курбаса та виховання нового розумного актора.
8. Методика виховання Є. Гротовським актора – Перформера.

Практичне заняття до теми 1.3. № 4

Мета: з'ясувати систему та методи акторської творчості.

Практичні завдання

1. Метод акторської творчості М. Щепкіна.
2. Система К. Станіславського – вчення про акторську творчість.

Практичне заняття до теми 1.3. № 5

Практичні завдання

1. «Фантастичний реалізм» Є. Вахтангова.
2. Біомеханіка В. Мейєрхольда.
3. Метод акторського мистецтва Михайла Чехова.

Практичне заняття до теми 1.3. № 6

Практичні завдання

1. Ефект відчуження Б. Брехта.
2. Метод перетворення Леся Курбаса.
3. Методика виховання актора в театрі Є. Гротовського.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.3.

1. Розкрити метод акторської творчості М. Щепкіна.
 2. З'ясувати сутність системи К. Станіславського – вчення про акторську творчість.
 3. Охарактеризувати «фантастичний реалізм» Є. Вахтангова,
 4. З'ясувати метод біомеханіки В. Мейєрхольда.
 5. Викласти сутність ефекту відчуження Б. Брехта.
 6. Розкрити метод перетворення Леся Курбаса.
 7. Метод акторського мистецтва Михайла Чехова.
 8. Охарактеризувати методику виховання актора в театрі Є. Гротовського.
 9. Опрацювати літературу з теми заняття.
- Література: 1, 4, 29, 31, 33, 34, 36, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 52, 56, 63, 67, 71.*

Тема 1.4. Система К. С. Станіславського та її значення для творчості актора

Анотація до лекції 1.4.

Творче узагальнення та розвиток К.С. Станіславським передового досвіду реалістичного театру. Система К.С. Станіславського – вчення про акторську творчість, в якому вперше в історії театру розроблені питання сценічної теорії, метод роботи над роллю та артистична техніка. Вчення К.С. Станіславського як пізнання об'єктивних законів органічної природи артиста. Система К.С. Станіславського як свідоме оволодіння підсвідомим процесом сценічної творчості, дослідження шляхів органічного перетворення актора в образ. Елементи акторської майстерності, їх послідовність і взаємозв'язок. Єдність психічного і фізичного в акторській творчості. «Тренінг і муштра» як головні основи системи роботи актора над собою. «Передробочий стан» як створення продуктивного процесу роботи над роллю. Акторський тренінг. Тіло актора, голос, нерви, темперамент як знаряддя праці, що об'єднує творця і матеріал в єдине ціле. Вчення К. Станіславського про метод фізичних дій.

Принципи системи К.С. Станіславського. Структура системи К.С. Станіславського. Перший розділ системи – робота актора над собою. Другий розділ системи – робота актора над роллю, яка завершується органічним злиттям актора з роллю, перевтіленням в образ.

Школа К.С. Станіславського як реалістичний напрям у театральному мистецтві, що ґрунтується на кращих традиціях Московського художнього театру. Театральна колективна творчість як необхідність створення художніх норм і творчої дисципліни. «Залізна» дисципліна як єдина запорука творчої роботи складного театального організму. Внутрішня дисципліна як створення сценічного самовідчуття. Артистична етика як шлях до творчого натхнення. Етика та дисципліна як запорука творчої атмосфери театального колективу. Підтримання авторитету керівника як етична норма створення творчої атмосфери в театрі. Девіз: «Люби мистецтво в собі, а не себе в мистецтві» (К.С. Станіславський).

План

1. Принципи системи К.С. Станіславського.
2. Структура системи К.С. Станіславського.
3. Елементи акторської майстерності.
4. Вчення К.С. Станіславського про метод фізичних дій.
5. Єдність психічного і фізичного в акторській творчості.
6. «Тренінг і муштра».
7. Етика та дисципліна в системі К.С. Станіславського.

Практичне заняття до теми 1.4. № 7

Мета: з'ясувати сутність системи К.С. Станіславського та її значення для творчості актора.

Практичні завдання

1. Принципи системи К.С. Станіславського.
2. Структура системи К.С. Станіславського.
3. Елементи акторської майстерності.

Практичне заняття до теми 1.4. № 8

Мета: з'ясувати сутність системи К.С. Станіславського та її значення для творчості актора.

Практичні завдання

1. Вчення К. Станіславського про метод фізичних дій.
2. Єдність психічного і фізичного в акторській творчості.

Практичне заняття до теми 1.4. № 9

Мета: з'ясувати сутність системи К.С. Станіславського та її значення для творчості актора.

Практичні завдання

1. «Тренінг і муштра».
2. Етика та дисципліна в системі К.С. Станіславського.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.4.

1. З'ясувати принципи системи К.С. Станіславського.
2. Розкрити структуру системи К.С. Станіславського.
3. Охарактеризувати елементи акторської майстерності.
4. Засвоїти вчення К. Станіславського про метод фізичних дій.
5. З'ясувати єдність психічного і фізичного в акторській творчості.
6. Розкрити значення поняття «тренінг і муштра».
7. Засвоїти вчення К.С. Станіславського про етику та дисципліну.

Література: 3, 8, 11, 12, 14, 30, 37, 44, 45, 47, 48.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

Модульний контроль полягає у перевірці набутих здобувачами знань, умінь і навичок у результаті вивчення предмету, мети та завдань дисципліни; генези акторського мистецтва; системи та методів акторської творчості; системи К.С. Станіславського та її значення для творчості актора. Кожний здобувач також готує самостійну контрольну роботу, де розкриває тему «Система К.С. Станіславського та її значення для творчості актора».

МОДУЛЬ 2. РЕЖИСЕР І РЕЖИСЕРСЬКЕ МИСТЕЦТВО

ТЕМА 2.1. Режисер і режисерське мистецтво

Анотація до лекції 2.1.

Актуальність навчальної дисципліни «Режисура», її роль і значення в професійному становленні. Мета й основні завдання навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна в процесі формування інтегральних, загальних і спеціальних (фахових) компетентностей. Програмні результати навчання. Навчальна дисципліна «Основи акторсько-режисерської діяльності» для студентів-режисерів і акторів, ведучих є обов'язковою, визначальною, професійно формуючою і тому викладається на першому курсі, протягом перших двох семестрів.

Змістовні модулі, тематичний план лекційних занять, завдання для семінарських, практичних занять та самостійної роботи. Методика оцінювання запропонованих у дисципліні «Режисура» видів навчальної, лекційної, практичної, індивідуальної та самостійної роботи. Теми для проектної презентації.

План

1. Актуальність навчальної дисципліни «Режисура», її роль, місце в сучасному сценічному мистецтві.
2. Мета й основні завдання навчальної дисципліни.
3. Основні компетентності навчальної дисципліни «Режисура» (ЗК, СК, ПРН).
4. Режисерські зачатки в античні часи в країнах Європи, Азії, Африки, Америки та Океанії.
5. Режисерські постановки на початок нової ери в різних країнах світу.

Практичне заняття до теми 2.1. № 10

Заняття

Мета: визначити мету навчального курсу, завдання курсу, аналізувати специфіку професії режисури через призму комплексності підходу у здобутті професії. Розглянути усі компетентності навчальної дисципліни в освітньо-професійній програмі «Режисура» першого бакалаврського рівня вищої освіти. Застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання

1. На основі запропонованого тематичного плану сформулювати власне бачення щодо спеціальних (фахових) компетентностей, які формує дисципліна «Режисура». Обґрунтувати усі необхідні компетентності навчальної дисципліни «Режисура» в контексті їх подальшого вивчення й оволодіння.
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді усної доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.1.

1. Обґрунтуйте самостійно актуальність навчальної дисципліни «Режисура».
 2. Написати невелику доповідь на тему «Сучасна професія режисера» (до 10 речень).
 3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.
- Література:* 83, 85, 88, 90, 92, 94–97, 99, 100, 102, 110, 112, 113, 123–128.

Тема 2.2. Основні принципи сучасної режисури

Практичне заняття до теми 2.2. № 11

Мета: ознайомлення з історією виникнення мистецтва режисерської професії, вивчення джерельної бази мистецтва режисури; знати специфічні особливості театрального мистецтва, синтетичну природу театру та творчості, розуміти колективність творчості в театрі, у виставах, у театралізованих видовищах, святах й інших масово-розважальних програмах і заходах. З'ясувати взаємодію між драматургом, режисером, акторами, художником, композитором у творчому процесі створення вистави чи свята; зрозуміти значення глядача в мистецтві театру та театралізованих видовищах.

Практичне завдання:

1. На основі запропонованого тематичного плану сформулювати власне бачення щодо історії виникнення мистецтва режисерської професії, джерельної бази мистецтва режисури та розповісти про специфічні особливості театрального мистецтва, синтетичну природу театру та творчості, розказати про колективність творчості в театрі, у виставах, у театралізованих видовищах, святах та інших масово-розважальних програмах та заходах. Надати докази про взаємодію між драматургом, режисером, акторами, художником, композитором у творчому процесі створення вистави чи свята та значення глядача в мистецтві театру і театралізованих видовищах.

2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.2.

1. Обґрунтуйте самостійно історію виникнення мистецтва режисерської професії, джерельну базу мистецтва режисури та надайте докази про взаємодію між драматургом, режисером, акторами, художником, композитором в творчому процесі створення вистави чи свята та значення глядача в мистецтві театру і театралізованих видовищах.

2. Написати есе на тему «Режисура в епохи Середньовіччя та Відродження» (до 20 речень).

Література: 83, 85, 88, 90, 92, 94–97, 99, 100, 102, 110, 112, 113, 123–128.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Форму модульного контролю визначає викладач.

Умови модульного контролю (2 год. на модуль).

Кожен здобувач пише самостійну контрольну роботу згідно із тематикою другого модулю (теми: 2.1, 2.2.).

Теми для модульної контрольної роботи.

1. Актуальність навчальної дисципліни «Основи акторської майстерності та режисури», її роль, місце в сучасному сценічному мистецтві.

2. Мета й основні завдання навчальної дисципліни.

3. Необхідні професійні компетентності навчальної дисципліни «Режисура».

4. Історія виникнення режисерської професії.

5. Джерельна база професії режисера.

6. Специфічні особливості театрального мистецтва.

7. Синтетична природа театру та творчості.

8. Колективність творчості в театрі, у виставах, у театралізованих видовищах, святах та інших масово-розважальних програмах і заходах.

9. Взаємодія між драматургом, режисером, акторами, художником, композитором в творчому процесі створення вистави чи свята.

10. Значення глядача в мистецтві театру та театралізованих видовищах.

МОДУЛЬ 3. ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ВНУТРІШНЬОЇ ТЕХНІКИ АКТОРА

Тема 3.1. М'язова свобода

Практичне заняття до теми 3.1. № 12

Мета: з'ясувати сутність і значення м'язової свободи для творчості актора.

Практичні завдання

1. М'язова свобода як стан організму.

2. Правильний розподіл м'язової енергії.

3. Внутрішня свобода.
4. Взаємозалежність між м'язовою свободою і увагою.
5. Психофізична природа м'язових затисків та шляхи їх усунення.
6. Вправи на м'язову свободу.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.1.

1. З'ясувати сутність м'язової свободи.
2. Набути навичок правильного розподілу м'язової енергії.
3. Набути навичок внутрішньої свободи.
4. Розкрити взаємозалежність між м'язовою свободою і увагою.
5. Вироблення м'язового контролера для зняття фізичної напруги.
6. Виявляти м'язові затиски та домагатись їх усунення.
7. Виконати вправи на м'язову свободу.
8. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 9, 30, 34, 35, 37, 40, 44, 47, 50, 51, 58, 74.

Тема 3.2. Сценічна увага

Практичне заняття до теми 3.2. № 13

Мета: з'ясувати сутність і значення м'язової свободи для творчості актора.

Практичні завдання

1. Увага як основа внутрішньої техніки актора.
2. Відмінність сценічної уваги від життєвої.
3. Довільна увага.
4. Мимовільна увага.
5. Увага зовнішня і внутрішня.
6. Вправи на увагу.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.2.

1. Розкрити відмінність сценічної уваги від життєвої.
2. З'ясувати, що таке довільна увага.
3. З'ясувати, що таке мимовільна увага.
4. Охарактеризувати увагу зовнішню і внутрішню.
5. З'ясувати формулу сценічної уваги за К. Станіславським.
6. Виконати вправи на увагу.
7. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 9, 30, 32, 34, 35, 37, 40, 43, 44, 45, 47, 48, 50, 51, 58, 69, 74.

Тема 3.3. Уява і фантазія

Практичне заняття до теми 3.3. № 14

Мета: з'ясувати сутність та значення уяви і фантазії для творчості актора.

Практичні завдання

1. Уява як вища психічна функція, що відображає дійсність.
2. Уява як процес створення нових образів.
3. Види уяви (відтворююча, творча, некерована).
4. Створення в уяві актора пропонованих обставин.
5. Фантазія як створення нових, але нереальних, казкових, поки що неможливих ситуацій і об'єктів на основі реальних знань.
6. Розвиток уяви у світі оточуючих нас речей (у реальній площині).
7. Розвиток уяви та фантазії в уявній площині.
8. Бачення внутрішнього зору, «кінострічка» бачень.
9. Увага як помічник для оновлення вже створеного.
10. Вправи на розвиток уяви та фантазії.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.3.

1. Дати визначення поняттям «уява» і «фантазія».
2. З'ясувати види уяви (відтворююча, творча, некерована).
3. Розвивати уяву у світі оточуючих нас речей (у реальній площині).
4. Розвивати уяву та фантазію в уявній площині.
5. Набувати навиків бачити внутрішнім зором те, про що думаєш.
6. Виконати вправи на розвиток уяви та фантазії.
7. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 9, 30, 32, 34, 35, 37, 40, 43, 44, 45, 47, 48, 50, 51, 58, 69, 73, 74.

Тема 3.4. Сценічна віра і правда

Практичне заняття до теми 3.4. № 15

Мета: з'ясувати сутність і значення сценічної віри і правди для творчості актора.

Практичні завдання

1. Творча віра актора у правду вимислу.
2. Сценічна віра актора як наслідок переконаності, з якою він здійснює свою сценічну поведінку.
3. Два види правди в акторській творчості (справжня правда; художня або сценічна правда).
4. Вироблення правди фізичних дій.
5. Підпорядковування дій актора логіці та послідовності.
6. Віра глядача в те, у що вірить актор.
7. Розвивати в собі артистичну чуйність до правди.
8. Виконати вправи на розвиток віри і правди.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.4.

1. З'ясувати два види правди в акторській творчості (справжня правда; художня або сценічна правда).

2. Охарактеризувати вироблення правди фізичних дій.
3. Набувати навичок підпорядковування дій актора логіці та послідовності.
4. Розвивати в собі артистичну чуйність до правди.
5. Виконати вправи на розвиток віри і правди.

Література: 9, 29, 30, 32, 34, 37, 40, 43, 44, 45, 47, 48, 50, 58, 69, 71, 73, 74.

Тема 3.5. Сценічне ставлення та оцінка факту

Практичне заняття до теми 3.5. № 16

Мета: з'ясувати значення сценічного ставлення та оцінки факту для творчості актора.

Практичні завдання

1. Два види сценічного ставлення: 1) ставлення, що склалися в процесі життя персонажу до початку п'єси; 2) ставлення, що виникли в процесі сценічного життя персонажу).
2. Зміна ставлення до об'єкта.
3. Уміння встановлювати та змінювати відповідно до завдання свої сценічні стосунки.
4. Увага і віра як чинники, що викликають у психіці актора нове ставлення до об'єкта і перетворюють його в нову, народжену акторською фантазією сценічну реальність (в художню правду вимислу).
5. Вправи на ставлення і оцінку факту.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.5.

1. З'ясувати два види сценічного ставлення.
 2. Набувати навичок встановлювати та змінювати відповідно до завдання свої сценічні стосунки.
 3. Виконати вправи на ставлення і оцінку факту.
 4. Опрацювати літературу з теми заняття.
- Література: 9, 29, 30, 32, 34, 35, 37, 40, 43, 44, 45, 47, 48, 50, 58, 69, 73, 74.*

Тема 3.6. Вправи на м'язову свободу, увагу, уяву, віру, правду

Практичне заняття до теми 3.6. № 17

Мета: набути м'язової свободи, уваги, уяви, віри в запропоновані обставини, почуття правди.

Практичні завдання

1. Вправи на м'язову свободу.
2. Вправи на увагу.
3. Вправи на уяву.
4. Вправи на віру в запропоновані обставини.
5. Вправи на почуття правди.

Практичне заняття до теми 3.6. № 18–21

Практичні завдання

1. Вправи на м'язову свободу.
2. Вправи на увагу.
3. Вправи на уяву.
4. Вправи на віру в запропоновані обставини.
5. Вправи на почуття правди.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.6.

1. Виконати вправи на м'язову свободу.
2. Виконати вправи на увагу.
3. Виконати вправи на уяву.
4. Виконати вправи на віру в запропоновані обставини.
5. Виконати вправи на почуття правди.
6. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 34, 35, 37, 40, 44, 50, 51, 58.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 3

Модульний контроль полягає у перевірці набутих здобувачами знань, умінь і навичок щодо м'язової свободи; сценічної уваги; уяви і фантазії; сценічної віри та правди; сценічного ставлення й оцінки факту; виконання вправ на м'язову свободу, увагу, уяву, віру, правду.

МОДУЛЬ 4. СИСТЕМА К.С. СТАНІСЛАВСЬКОГО ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ТВОРЧОСТІ РЕЖИСЕРА

Тема 4.1. Система Станіславського, її складові частини, зміст і основні принципи

Анотація до лекції 4.1.

Поняття надзавдання та наскрізної дії драматургічного твору. Тема та ідея драматургічного твору. Поняття конфлікту. Режисерський аналіз. Процес виникнення режисерського задуму та його втілення. Головна думка твору, яка визначає відбір засобів виразності. Розгляд історії виникнення театральної системи. Творчий дует К.С. Станіславського та В.І. Немировича-Данченка. Елементи «системи Станіславського» «Основний закон сценічного мистецтва». Визначення «надзавдання» постановки та її «наскрізної дії». Введення нового поняття «темпоритм». Створення цілісної побудови підготовки театральної вистави. Психофізичний аналіз режисерської діяльності. Поняття «режисерського аналізу», «режисерського задуму» і «втілення задуму». Введення понять : «композиція», «внутрішні елементи композиції», «зовнішні елементи композиції», «архітектоніка», «конфлікт», «дія», «подія», «подієвий ряд», «запропоновані обставини», «мізансцена», «атмосфера», «масова сцена». Розгляд основних принципів і побудови режисури театральної вистави.

План

1. Тема, проблематика та ідея драматургічного твору.
2. Поняття конфлікту.
3. Поняття наскрізної дії драматургічного твору.
4. Поняття надзавдання вистави.
5. Дійовий аналіз п'єси.
6. Режисерський аналіз.
7. Процес виникнення режисерського задуму.
8. Втілення режисерського задуму.
9. Головна думка твору, яка визначає відбір засобів виразності.
10. Елементи системи.

Практичне заняття до теми 4.1. № 22

Мета: розглянути систему Станіславського, її складові частини, зміст і основні принципи. Проаналізувати поняття надзавдання та наскрізної дії драматургічного твору, тему та ідею драматургічного твору, поняття конфлікту, режисерський аналіз, процес виникнення режисерського задуму та його втілення. Розглянути, що таке головна думка твору, яка визначає відбір засобів виразності.

Практичне завдання

1. На основі запропонованого тематичного плану сформулювати власне бачення щодо системи Станіславського, її складових частин, змісту та основних принципів. Проаналізувати поняття надзавдання та наскрізної дії драматургічного твору, тему та ідею драматургічного твору, поняття конфлікту, режисерський аналіз, процес виникнення режисерського задуму та його втілення. Розглянути, що таке головна думка твору, яка визначає відбір засобів виразності.
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді чи презентації.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.1.

- I.** Підготуйте самостійно презентації чи доповіді на такі теми:
1. Тема, проблематика та ідея драматургічного твору.
 2. Поняття конфлікту.
 3. Поняття наскрізної дії драматургічного твору.
 4. Поняття надзавдання вистави.
 5. Дійовий аналіз п'єси.
 6. Режисерський аналіз.
 7. Процес виникнення режисерського задуму.
 8. Втілення режисерського задуму.
 9. Головна думка твору, яка визначає відбір засобів виразності.
 10. Елементи системи.

II. Написати доповідь на тему «Система Станіславського та її значення для світової режисури» (до 20 речень).

Література: 81–83, 87, 92, 99, 101, 104–106, 110.

Тема 4.2. Три складові режисерського мистецтва

Практичне заняття до теми 4.2. № 23

Анотація до теми 4.2.

Три складові режисерського мистецтва за В. Немирович-Данченком. Авторитет режисера та його відповідальність за результати своєї творчості. Режисерська професія та її зв'язок з навколишнім світом.

Мета: розглянути три складові елементи режисерського мистецтва за В.І. Немирович-Данченком; обґрунтувати авторитет режисера та його відповідальність за результати своєї творчості, розглянути режисерську професію та її зв'язок з навколишнім світом.

Практичне завдання

1. На основі запропонованого тематичного плану довести, що тріада режисера – це необхідний багаж знань, умінь і навичок будь-якого сучасного режисера.
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.2.

1. Обґрунтуйте самостійно роль і значення трьох складових режисерського мистецтва для успішної роботи сучасного режисера.
2. Написати коротку доповідь на тему «Три складові режисерського мистецтва» (до 20 речень).

Література: 82, 83, 86, 88, 90, 92, 93, 96, 99, 107.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 4

Форму модульного контролю визначає викладач. Умови модульного контролю (2 год. на модуль).

Кожен студент пише самостійну контрольну роботу згідно із тематикою четвертого модулю (теми: 4.1, 4.2).

Теми для модульної контрольної роботи.

Варіант 1. Тема, проблематика та ідея драматургічного твору.

Варіант 2. Поняття конфлікту.

Варіант 3. Поняття наскрізної дії драматургічного твору.

Варіант 4. Поняття надзавдання вистави.

Варіант 5. Система Станіславського та її значення для світової режисури.

Варіант 6. Елементи системи Станіславського.

Варіант 7. Повне перевтілення актора в образ.

Варіант 8. Три складові режисерського мистецтва за В. Немирович-Данченком.

Варіант 9. Авторитет режисера та його відповідальність за результати своєї творчості.

Варіант 10. Режисерська професія та її зв'язок з навколишнім світом.

МОДУЛЬ 5. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД СЦЕНІЧНИМИ ВПРАВАМИ

Тема 5.1. Вправи на пам'ять фізичних дій

Практичне заняття до теми 5.1. № 24

Мета: опанувати вправи на пам'ять фізичних дій.

Практичні завдання

1. Реальні дії здобувачів з обраними ними справжніми предметами: стільцем, хусткою, палицею тощо.
2. Вправи з комбінованими предметами (реальними і уявними).
3. Вправи з уявними предметами за такими етапами: 1) опанування технікою безпредметної дії; 2) доведення техніки до досконалості (автоматизму); 3) занурення в запропоновані обставини.
4. Аналіз вправ на пам'ять фізичних дій.

Практичне заняття до теми 5.1. № 25

Мета: опанувати вправи на пам'ять фізичних дій.

Практичні завдання

1. Реальні дії здобувачів з обраними ними справжніми предметами: стільцем, хусткою, палицею тощо.
2. Вправи з комбінованими предметами (реальними і уявними).
3. Вправи з уявними предметами за такими етапами: 1) опанування технікою безпредметної дії; 2) доведення техніки до досконалості (автоматизму); 3) занурення у запропоновані обставини.
4. Аналіз вправ на пам'ять фізичних дій.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.1.

1. Виконати дії зі справжніми предметами: стільцем, хусткою, палицею тощо.
 2. Виконати вправи з комбінованими предметами (реальними і уявними).
 3. Виконати вправи з уявними предметами.
 4. Опрацювати літературу з теми заняття.
- Література:* 30, 35, 37, 40, 44, 50, 51, 58.

Тема 5.2. Вправи на зміну ставлення до предмета

Практичне заняття до теми 5.2. № 26

Мета: опанувати вправи на зміну ставлення до предмета.

Практичні завдання

1. Створення здобувачем пропонованих обставин вправи.
2. Вправа на зміну ставлення здобувача до предмета (наприклад, склянка води: а) смачний сік; б) гіркі ліки; в) отрута для ворога).
3. Міркування здобувачів з приводу тих предметів, з якими вони діяли.

Практичне заняття до теми 5.2. № 27

Мета: опанувати вправи на зміну ставлення до предмета.

Практичні завдання

1. Створення здобувачем пропонованих обставин вправи.
2. Вправа на зміну ставлення здобувача до предмета (наприклад, склянка води: а) смачний сік; б) гіркі ліки; в) отрута для ворога).
3. Міркування здобувачів з приводу тих предметів, з якими вони діяли.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.2.

1. Створити пропоновані обставини вправи на зміну ставлення до предмета.
2. Виконати вправу на зміну ставлення до предмета.
3. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 40, 44, 50, 51, 58.

Тема 5.3. Вправи на спілкування за умов виправданого мовчання

Практичне заняття до теми 5.3. № 28

Мета: опанувати вправи на спілкування за умов виправданого мовчання.

Практичні завдання

1. Відмінність спілкування в умовах виправданого мовчання від пантоміми.
2. Вправи на спілкування за умов виправданого мовчання.
3. Аналіз виконаних вправ.

Практичне заняття до теми 5.3. № 29

Мета: опанувати вправи на спілкування за умов виправданого мовчання.

Практичні завдання

1. Відмінність спілкування в умовах виправданого мовчання від пантоміми.
2. Вправи на спілкування за умов виправданого мовчання.
3. Аналіз виконаних вправ.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.3.

1. З'ясувати відмінність спілкування в умовах виправданого мовчання від пантоміми.

2. Виконати вправи на спілкування за умов виправданого мовчання.
3. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 40, 44, 50, 51, 58.

Тема 5.4. Вправи на зміну ставлення до місця дії

Практичне заняття до теми 5.4. № 30

Мета: опанувати вправи на зміну ставлення до місця дії.

Практичні завдання

1. Створення здобувачем пропонованих обставин вправи.
2. Вправа на зміну ставлення до місця дії.
3. Аналіз виконаних вправ.

Практичне заняття до теми 5.4. № 31

Мета: опанувати вправи на зміну ставлення до місця дії.

Практичні завдання

1. Створення здобувачем пропонованих обставин вправи.
2. Вправа на зміну ставлення до місця дії.
3. Аналіз виконаних вправ.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.4.

1. Створити пропоновані обставин вправи.
2. Виконати вправу на зміну ставлення до місця дії.
3. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 40, 44, 50, 51, 58.

Тема 5.5. Вправи на запропоновані обставини

Практичне заняття до теми 5.5. № 32

Мета: опанувати вправи на запропоновані обставини.

Практичні завдання

1. Створення сюжету вправ на запропоновані обставини.
2. Виконання вправ на запропоновані обставини.
3. Аналіз виконаних вправ.

Практичне заняття до теми 5.5. № 33

Мета: опанувати вправи на запропоновані обставини.

Практичні завдання

1. Створення сюжету вправ на запропоновані обставини.
2. Виконання вправ на запропоновані обставини.
4. Аналіз виконаних вправ.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.5.

1. Створити сюжет вправи.
2. Виконати вправи на запропоновані обставини
3. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 40, 44, 50, 51, 58.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 5

Форма модульного контролю полягає у перевірці набутих здобувачами знань, умінь і навичок щодо виконання вправ на пам'ять фізичних дій; на зміну ставлення до предмета; на спілкування за умов виправданого мовчання; на зміну ставлення до місця дії; на запропоновані обставини.

МОДУЛЬ 6. ЗАПРОПОНОВАНІ ОБСТАВИНИ

Тема 6.1. Запропоновані обставини як засіб ототожнення актора зі сценічним образом

Анотація до теми 6.1

Запропоновані обставини як засіб ототожнення актора зі сценічним образом. Розгляд часу, дії, місця, сюжету вистави, епохи, костюмів, декорацій, мізансцен, атмосфери, темпоритму, репетицій, сценарію постановки, додатків до текстів тощо, що пропонує режисер своїм акторам у процесі підготовки сценічної постановки.

Перелік практичних питань до теми 6.1.

1. Режисура як професія. Видатні світові режисери XV–XIX ст.
2. Запропоновані обставини як засіб ототожнення актора зі сценічним образом.
3. Розгляд стану режисерських постановок у світі на початок XX ст.
4. Визначення тенденцій розвитку режисерського мистецтва на початок XX ст. у світі.
5. Розгляд стану режисерських постановок на початку XX ст. в Україні.
6. Визначні режисерські постановки у Європі на початку XX ст.
7. Режисерські постановки на початку XX ст. в країнах Азії, Америки, Африки та Океанії.

Практичне заняття до теми 6.1. № 31

Мета: навчити здобувачів розбиратися в тенденціях розвитку режисерського мистецтва. Студентам важливо застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання

1. На основі запропонованого тематичного плану сформулювати власне бачення щодо запропонованої теми «Запропоновані обставини».
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді чи презентації.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 6.1.

1. Обґрунтуйте самостійно актуальність кожного пункту теми 6.1 «Запропоновані обставини».

2. Написати невелику доповідь на тему «Запропоновані обставини в режисурі» (до 10 речень).

Література: 82, 83, 86, 88, 90–93, 96, 99, 107.

Тема 6.2. Подія як мотив, рушійна сила, результат дій, стрижень етюду

Анотація до теми 6.2.

Дія в режисурі. Перетворення дії в подію. Подія як мотив, рушійна сила, результат дій, стрижень етюду чи епізоду.

Перелік практичних питань до теми 6.2.

1. Дія в режисурі.
2. Перетворення дії в подію.
3. Подія як завершений факт в режисурі.
4. Подія, як необхідна частина епізоду чи етюду.
5. Подія як мотив.
6. Подія як рушійна сила.
7. Подія як результат дій.
8. Подія як стрижень етюду.
9. Розгляд основних принципів і побудови режисури театральної вистави.

Практичне заняття до теми 6.2. № 32

Мета: засвоїти, що таке подія, мотив, рушійна сила, результат дій, стрижень етюду.

Практичне завдання:

1. На основі запропонованого тематичного плану сформулювати власне розуміння, що таке дія, подія, мотив, рушійна сила, результат дій, стрижень етюду.

2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді чи презентації.

3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 6.2.

I. Підготувати презентації на такі теми:

1. Режисура як професія. Видатні світові режисери XV–XIX ст.

2. Запропоновані обставини як засіб ототожнення актора зі сценічним образом.

3. Розгляд стану режисерських постановок у світі на початок XX ст.

4. Визначення тенденцій розвитку режисерського мистецтва на початок XX ст. у світі.

5. Розгляд стану режисерських постановок на початку ХХ ст. в Україні.
6. Визначні режисерські постановки у Європі на початку ХХ ст.
7. Режисерські постановки на початку ХХ ст. в країнах Азії, Америки, Африки та Океанії.
8. Дія в режисурі.
9. Перетворення дії в подію.
10. Подія як завершений факт у режисурі.
11. Подія як необхідна частина епізоду чи етюд.
12. Подія як мотив і рушійна сила.
13. Подія як результат дій і стрижень етюд.
14. Розгляд основних принципів і побудови режисури театральної вистави.

II. Написати доповідь на тему «Запропоновані обставини як засіб ототожнення актора зі сценічним образом» (до 20 речень).

Література: 79, 80, 82, 83, 85, 86, 88, 90–94, 96–99, 104, 107, 108, 114, 123.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 6

Форму модульного контролю визначає викладач. Умови модульного контролю (2 год. на модуль). Кожен здобувач пише самостійну контрольну роботу згідно із тематикою третього модулю (теми: 6.1, 6.2).

Теми для модульної контрольної роботи.

Варіант 1. Режисура як професія. Видатні світові режисери ХV – ХІХ ст.

Варіант 2. Режисура як професія. Видатні світові режисери ХV – ХІХ ст.

Варіант 3. Запропоновані обставини як засіб ототожнення актора зі сценічним образом.

Варіант 4. Розгляд стану режисерських постановок у світі на початок ХХ ст.

Варіант 5. Розгляд стану режисерських постановок на початку ХХ ст. в Україні.

Варіант 6. Визначні режисерські постановки у Європі на початку ХХ ст.

Варіант 7. Дія в режисурі. Перетворення дії в подію.

Варіант 8. Подія як завершений факт в режисурі.

Варіант 9. Подія як необхідна частина епізоду чи етюд.

Варіант 10. Подія як мотив і рушійна сила епізоду.

Варіант 11. Подія, як результат дій і стрижень етюд.

Варіант 12. Розгляд основних принципів і побудови режисури театральної вистави.

МОДУЛЬ 7. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ОДИНОЧНИМИ СЦЕНІЧНИМИ ЕТЮДАМИ

Тема 7.1. Етюд як коротка сценічна дія

Практичне заняття до теми 7.1. № 33

Мета: з'ясувати сутність сценічного етюду.

Практичні завдання

1. Визначення поняття «сценічний етюд».
2. Класифікація етюдів.
3. Джерело для створення етюду.

Завдання для самостійної роботи до теми 7.1.

1. Визначити поняття «сценічний етюд».
2. Класифікувати етюди.
3. З'ясувати джерело для створення етюду.
4. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 51, 58, 74.

Тема 7.2. Композиція сценічного етюду

Практичне заняття до теми 7.2. № 34

Мета: з'ясувати композицію сценічного етюду.

Практичні завдання

1. Три складові частини сценічного етюду.
2. Визначення запропонованих обставин.

Завдання для самостійної роботи до теми 7.2.

1. Охарактеризувати три складові частини сценічного етюду.
2. З'ясувати значення запропонованих обставин.
3. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 51, 58, 61, 74.

Тема 7.3. Ідейно-тематичний і дійовий аналіз етюду

Практичне заняття до теми 7.3. № 35

Мета: опанувати ідейно-тематичний та дійовий аналіз етюду.

Практичні завдання

1. Специфіка ідейно-тематичного аналізу етюду.
2. Визначити тему етюду.
3. Визначити ідею етюду.
4. Специфіка дійового аналізу етюду.
5. Визначення на прикладі конкретного етюду запропонованих обставин, подій, конфлікту, наскрізної дії, надзавдання.

6. Детальний відбір дійових пристосувань.
7. Уміння виконавця практично вибудувувати наскрізну дію етюду.

Завдання для самостійної роботи до теми 7.3.

1. З'ясувати методику ідейно-тематичного аналізу етюду.
 2. Визначити тему етюду.
 3. Визначити ідею етюду.
 4. З'ясувати специфіку дійового аналізу етюду.
 5. Визначити на прикладі конкретного етюду запропоновані обставини, події, конфлікт, наскрізну дію, надзавдання.
 6. Здійснити детальний відбір дійових пристосувань.
 7. Вибудувувати наскрізну дію етюду.
 8. Опрацювати літературу з теми заняття.
- Література: 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 51, 58, 74.*

Тема 7.4. Внутрішнє бачення та внутрішній монолог

Практичне заняття до теми 7.4. № 36

Мета: з'ясувати значення внутрішнього бачення та внутрішнього монологу для творчості актора.

Практичні завдання

1. Внутрішнє бачення.
2. Внутрішній монолог як вияв внутрішнього «поточу свідомості».
3. Формування внутрішньої – емоційно-психологічної, та зовнішньої – пластичної та діалогічної свободи.

Завдання для самостійної роботи до теми 7.4.

1. З'ясувати особливості внутрішнього бачення.
 2. Розкрити внутрішній монолог як вияв внутрішнього «поточу свідомості».
 3. З'ясувати необхідність формування внутрішньої – емоційно-психологічної, і зовнішньої – пластичної та діалогічної свободи.
 4. Опрацювати літературу з теми заняття.
- Література: 30, 32, 37, 40, 44, 47, 50, 58, 69, 73.*

Тема 7.5. Органічне існування в сценічному етюді. Темп і ритм

Практичне заняття до теми 7.5. № 37

Мета: досягти органічного існування в сценічному етюді та з'ясувати значення темпу та ритму для творчості актора.

Практичні завдання

1. Дотримання єдності місця, часу та дії в етюді, створення умов для виникнення органічної поведінки.
2. Виникнення конфлікту в етюді.

3. Акторські пристосування.
4. Поняття темпу та ритму, їх взаємозв'язок та взаємозалежність.
5. Реалізація темпу та ритму в мізансценах і словесній дії.
6. Взаємозалежність зовнішнього (фізичного) та внутрішнього (психічного) ритму.
7. Принцип розподілу сил – основа ритму у просторі.
8. Система розвитку ритмо-вольових якостей.
9. Тренаж ритмічності під музику.

Завдання для самостійної роботи до теми 7.5.

1. З'ясувати необхідність дотримання єдності місця, часу та дії в етюді, створення умов для виникнення органічної поведінки.
 2. Розкрити значення конфлікту в етюді.
 3. Охарактеризувати акторські пристосування.
 4. Опрацювати літературу з теми заняття.
 5. З'ясувати поняття «темпу» та «ритму», їх взаємозв'язок і взаємозалежність.
 6. Реалізація темпу та ритму в мізансценах і словесній дії.
 7. Взаємозалежність зовнішнього (фізичного) та внутрішнього (психічного) ритму.
 8. Принцип розподілу сил – основа ритму у просторі.
 9. Система розвитку ритмо-вольових якостей.
 10. Тренаж ритмічності під музику.
 11. Опрацювати літературу з теми заняття.
- Література: 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 58, 74.*

Тема 7.6. Етюди на показ тварин

Практичне заняття до теми 7.6. № 38

Мета: опанувати етюди на показ тварин.

Практичні завдання

1. Запозичення («привласнення») пластики тварин і птахів, зображення неживих предметів за допомогою методу спостереження.
2. Виконання етюдів на показ тварин.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Практичне заняття до теми 7.6. № 39–43

Мета: опанувати етюди на показ тварин.

Практичні завдання

1. Запозичення («привласнення») пластики тварин та птахів, зображення неживих предметів за допомогою методу спостереження.
2. Виконання етюдів на показ тварин.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Завдання для самостійної роботи до теми 7.6.

1. Запозичити пластику тварин і птахів, зображення неживих предметів за допомогою методу спостереження.

2. Працювати над етюдами на показ тварин.

3. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 37, 44, 47, 50, 58, 74.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 7

Форма модульного контролю полягає у перевірці набутих здобувачами знань, умінь і навичок щодо сутності етюду як короткої сценічної дії; композиції сценічного етюду; ідейно-тематичного та дійового аналізу етюду; внутрішнього бачення та внутрішнього монологу; органічного існування в сценічному етюді; темпу та ритму; етюдів на показ тварин.

МОДУЛЬ 8. СЦЕНІЧНА ДІЯ

Тема 8.1. Сценічна дія – основа сценічного мистецтва

Практичне заняття до теми 8.1. № 39

Анотація до теми 8.1

Сценічна дія як основний матеріал акторського мистецтва, онтологія акторської професії. У наймасштабнішому розумінні, дія – це вольовий акт, спрямований на досягнення певної мети. Природа сценічної дії. Акторська або сценічна дія – одне з основних виразних засобів, єдиний психофізичний процес досягнення мети в боротьбі з пропонованими обставинами малого кола, виражений яким-небудь чином в часі та просторі. Через нього артист втілює свій сценічний образ, розкриває цілі, внутрішній світ персонажа та ідейний задум твору. Сценічна дія – це вміння бачити, чути, рухатися, думати і говорити в даних пропонованих обставин для реалізації способу.

Перелік практичних питань до теми 8.1.

1. Сценічна дія – основний матеріал акторського мистецтва.
2. Природа сценічної дії.
3. Сценічна дія – єдиний психофізичний процес.
4. Сценічна дія – наріжний камінь і основа акторського і театрального мистецтва.
5. Втілення актором свого сценічного образу.
6. Розкриття цілей, внутрішнього світу персонажа та ідейного задуму твору.
7. Сценічна дія – це вміння бачити, чути, рухатися, думати і говорити в даних пропонованих обставин для реалізації способу.

Мета: навчити здобувачів розбиратися у сценічній дії та її природі існування – основі сценічного мистецтва.

Здобувачам важливо застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання:

1. На основі запропонованого тематичного плану сформулювати власне бачення щодо запропонованої теми **«Сценічна дія – основа сценічного мистецтва»**.

2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді чи презентації.

3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 8.1.

1. Обґрунтуйте самостійно актуальність кожного пункту теми 8.1. «Етюд у театральній педагогіці».

2. Написати доповідь на тему **«Сценічна дія – основа сценічного мистецтва»** (до 10 речень).

Література:

78–83, 85, 86, 88, 90–94, 96–98, 100, 102, 105, 107, 108, 114.

Тема 8.2. Дія, контрдія, конфлікт, режисерське та акторське завдання

Практичне заняття до теми 8.2. № 40

Анотація до теми 8.2.

Дія та контрдія, поняття конфлікту як головного інструмента режисури. Трансформація літературного тексту у сценічну дію. Поняття режисерського та акторського завдань. Акторське пристосування як спосіб виконання акторського завдання.

Перелік практичних питань до теми 8.2.

1. Дія та контр-дія в режисурі.

2. Поняття конфлікту як головного інструмента режисури.

3. Трансформація літературного тексту у сценічну дію.

4. Поняття режисерського та акторського завдань.

5. Акторське пристосування як спосіб виконання акторського завдання.

Мета: допомогти здобувачам засвоїти поняття: дія та контрдія, існування конфлікту як головного інструмента режисури; зрозуміти трансформацію літературного тексту в сценічну дію, розглянути та засвоїти поняття режисерського й акторського завдань, визначити акторське пристосування як спосіб виконання акторського завдання.

Практичне завдання:

1. На основі запропонованого тематичного плану підготувати матеріали стосовно дії та контрдії, існування конфлікту як головного інструмента режисури; зрозуміти трансформацію літературного тексту у сценічну дію, розглянути та засвоїти поняття режисерського та акторського завдань, визначити акторське пристосування як спосіб виконання акторського завдання.

2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді чи презентації.

3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним студентом.

Завдання для самостійної роботи до теми 8.2.

I. Підготувати презентації на наступні теми:

а) Дія та контрдія в режисурі;

б) Поняття конфлікту як головного інструмента режисури;

в) Трансформація літературного тексту у сценічну дію;

г) Поняття режисерського та акторського завдань;

д) Акторське пристосування як спосіб виконання акторського завдання.

II. Написати невелику доповідь на тему «Дія, контр-дія, конфлікт, режисерське та акторське завдання» (до 20 речень).

Література: 78–83, 85, 86, 88, 90–94, 96–98, 102, 105, 107, 108, 114.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 8

Форму модульного контролю визначає викладач. Умови модульного контролю (2 год. на модуль). Кожен здобувач пише самостійну контрольну роботу згідно тематики восьмого модулю (теми: 8.1, 8.2).

Теми для модульної контрольної роботи:

Варіант 1. Сценічна дія - основний матеріал акторського мистецтва.

Варіант 2. Природа сценічної дії.

Варіант 3. Сценічна дія – єдиний психофізичний процес.

Варіант 4. Сценічна дія – наріжний камінь і основа акторського та театрального мистецтва.

Варіант 5. Втілення актором свого сценічного образу.

Варіант 6. Розкриття цілей, внутрішнього світу персонажа та ідейного задуму твору.

Варіант 7. Сценічна дія – це вміння бачити, чути, рухатися, думати і говорити в даних пропонованих обставин для реалізації способу.

Варіант 8. Дія та контр-дія в режисурі.

Варіант 9. Поняття конфлікту як головного інструмента режисури.

Варіант 10. Трансформація літературного тексту у сценічну дію.

Варіант 11. Поняття режисерського й акторського завдань.

Варіант 12. Акторське пристосування як спосіб виконання акторського завдання.

МОДУЛЬ 9. ПЛАСТИЧНА ВИРАЗНІСТЬ АКТОРА

Тема 9.1. Основні засади пластичної виразності в етюдi

Практичне заняття до теми 9.1. № 41

Мета: з'ясувати основні засади пластичної виразності.

Практичні завдання

1. Запозичення пластики – основні правила та прийоми.
2. Засоби пластичної виразності.
3. Пластична виразність рук і ніг.
4. Жести як важливі акторські засоби виразу почуттів.
5. Уява та фантазія як засіб для сценічного перевтілення, видозмінювання реальних образів і речей.
6. Емоційний інтелект як здатність до сприйняття власних почуттів і почуттів інших людей.
7. Засвоєння вікових, професійних, національних та інших характерних риси людської пластики.

Завдання для самостійної роботи до теми 9.1.

1. З'ясувати основні правила та прийоми запозичення пластики.
2. Засвоїти пластичну виразність жестів, рук і ніг.
3. Розвивати уяву та фантазію як засіб для сценічного перевтілення, видозмінювання реальних образів та речей.
4. Розвивати емоційний інтелект.
5. Засвоїти вікові, професійні, національні характерні риси людської пластики.
6. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 39, 42, 44, 47, 50, 51, 58, 74.

Тема 9.2. Практичне втілення пластичної виразності

Практичне заняття до теми 9.2. № 42

Мета: набути навичок практичного втілення пластичної виразності.

Практичні завдання

1. Побудова пластичної фрази етюдy.
2. Відтворення в етюдi вікових, професійних, національних та інших характерних риси людської пластики.
3. Вправи на пам'ять фізичних дій.
4. Вправи на відтворення спостережених характерних поз і жестів у повсякденному житті.

Практичне заняття до теми 9.2. № 43

Мета: набути навичок практичного втілення пластичної виразності.

Практичні завдання

1. Побудова пластичної фрази етюд.
2. Відтворення в етюді вікових, професійних, національних та інших характерних риси людської пластики.
3. Вправи на пам'ять фізичних дій.
4. Вправи на відтворення спостережених характерних поз і жестів у повсякденному житті.

Завдання для самостійної роботи до теми 9.2.

1. З'ясувати особливості побудови пластичної фрази.
2. Набути навичок відтворення в етюді вікових, професійних, національних та інших характерних риси людської пластики.
3. Виконати вправи на пам'ять фізичних дій.
4. Виконати вправи на відтворення спостережених характерних поз і жестів у повсякденному житті.
5. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 39, 42, 44, 47, 50, 51, 53, 58, 74.

Тема 9.3. Мізансцена етюд

Практичне заняття до теми 9.3. № 44

Мета: набути навичок мізансценування.

Практичні завдання

1. Види мізансцен: площинні, глибинні, горизонтальні, вертикальні, діагональні, фронтальні тощо.
2. Мізансцена як форма, що характеризується протяжністю, тривалістю, структурністю, ритмічністю та зміною пластики.
3. Акторська імпровізація як складова мізансценування.
4. З'ясувати вираження через мізансцену конфлікту.

Завдання для самостійної роботи до теми 9.3.

1. Засвоїти види мізансцен: площинні, глибинні, горизонтальні, вертикальні, діагональні, фронтальні тощо.
2. З'ясувати вираження конфлікту через мізансцену.
3. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 37, 40, 41, 42, 44, 45, 47, 50, 58.

Тема 9.4. Пластичні етюди

Практичне заняття до теми 9.4. № 45,

Мета: опанувати пластичні етюди.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання пластичних етюдів.

3. Аналіз виконаних етюдів.

Практичне заняття до теми 9.4. № 46–50

Мета: опанувати пластичні етюди.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання пластичних етюдів.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Завдання для самостійної роботи до теми 9.4.

1. Створити сюжет пластичного етюдю.
2. Працювати над виконанням пластичного етюдю.
3. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 39, 44, 47, 50, 58, 74.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 9

Форма модульного контролю полягає у перевірці набутих здобувачами знань, умінь і навичок щодо основних засад пластичної виразності; практичного втілення пластичної виразності; мізансцени етюдю; пластичних етюдів.

МОДУЛЬ 10. ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ У РЕЖИСУРІ

Тема 10.1. Процес створення художнього образу

Практичне заняття до теми 10.1. № 51

Анотація до теми 10.1.

Художній образ як спосіб пізнання і творення художньої реальності. Міметичність (наслідування, відтворення) та метафоричність (схожість, порівняння) мистецтва. Поняття знаку та символу. Символ і метафора. Метафоричність художнього образу. Сценічний образ і образ вистави. Процес створення художнього образу.

Перелік практичних питань до теми 10.1.

1. Художній образ як спосіб пізнання і творення художньої реальності.
2. Міметичність (наслідування, відтворення) мистецтва.
3. Поняття знаку та знаковості в режисурі.
4. Поняття символу та символізму в режисурі.
5. Метафора (схожість, порівняння).
6. Метафоричність художнього образу.
7. Сценічний образ і образ вистави.
8. Процес створення художнього образу.

Мета:

- навчити здобувачів розуміти художній образ як спосіб пізнання і творення художньої реальності;
- знати, що таке міметичність (наслідування, відтворення) та метафоричність (схожість, порівняння) мистецтва;
- розбиратися в поняттях знаку та символу;
- визначити, що таке символ і метафора;
- розуміти, що означає метафоричність художнього образу;
- аналізувати сценічний образ і образ вистави;
- розуміти процес створення художнього образу.

Здобувачам важливо застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання:

1. На основі запропонованого тематичного плану сформулювати власне бачення щодо запропонованої теми **«Процес створення художнього образу»**.
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді чи презентації.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 10.1.

1. Обґрунтуйте самостійно актуальність кожного пункту теми 10.1 **«Процес створення художнього образу»**.
 2. Написати невелику доповідь на тему **«Процес створення художнього образу»** (до 20 речень).
- Література: 78, 80–84, 86, 90, 92, 99, 103.*

Тема 10.2. Елементи внутрішньої психотехніки. Спілкування та внутрішній монолог

Практичне заняття до теми 10.2. № 52

Анотація до теми 10.2.

Елементи внутрішньої психотехніки актора як основи режисерської майстерності. Поняття майстерності актора. Органічне існування актора на сцені: дивитися і бачити, слухати і чути. Поняття сценічної правди, її розуміння у різних театральних системах. Спілкування та внутрішній монолог. Поняття сценічної оцінки.

Перелік практичних питань до теми 10.2.

1. Елементи внутрішньої психотехніки актора як основи режисерської майстерності.
2. Поняття майстерності актора.
3. Органічне існування актора на сцені: дивитися і бачити, слухати і чути.
4. Поняття сценічної правди, її розуміння у різних театральних системах.
5. Спілкування та внутрішній монолог.

6. Поняття сценічної оцінки.

Мета:

- навчити здобувачів розбиратися в елементах внутрішньої психотехніки актора як основи режисерської майстерності;
- розглянути поняття майстерності актора;
- пояснити органічне існування актора на сцені: дивитися і бачити, слухати і чути;
- розглянути поняття сценічної правди, її розуміння в різних театральних системах;
- проаналізувати спілкування та внутрішній монолог актора;
- визначити поняття сценічної оцінки.

Практичне завдання

1. На основі запропонованого тематичного плану сформулювати власне розуміння щодо елементів внутрішньої психотехніки актора як основи режисерської майстерності:

- зрозуміти поняття майстерності актора;
- засвоїти органічне існування актора на сцені: дивитися і бачити, слухати і чути;
- зрозуміти поняття сценічної правди, її розуміння у різних театральних системах;
- засвоїти терміни «спілкування на сцені» та «внутрішній монолог»;
- зрозуміти поняття сценічної оцінки.

2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді чи презентації.

3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 10.2.

1. Засвоїти елементи внутрішньої психотехніки, спілкування та внутрішній монолог.

2. Написати доповідь на тему «**Елементи внутрішньої психотехніки. Спілкування та внутрішній монолог**» (до 20 речень).

Література: 78, 80–84, 86, 90, 92, 99, 103.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 10

Форму модульного контролю визначає викладач. Умови модульного контролю (2 год. на модуль). Кожен здобувач пише самостійну контрольну роботу згідно із тематикою десятого модуля (теми: 10.1, 10.2).

Теми для модульної контрольної роботи.

1. Художній образ як спосіб пізнання і творення художньої реальності.
2. Міметичність (наслідування, відтворення) мистецтва.
3. Поняття знаку та знаковості в режисурі.

4. Поняття символу та символізму в режисурі.
5. Метафора (схожість, порівняння).
6. Метафоричність художнього образу.
7. Сценічний образ та образ вистави.
8. Процес створення художнього образу.
9. Елементи внутрішньої психотехніки актора як основи режисерської майстерності.
10. Поняття майстерності актора.
11. Органічне існування актора на сцені: дивитися і бачити, слухати і чути.
12. Поняття сценічної правди, її розуміння у різних театральних системах.
13. Спілкування та внутрішній монолог.
14. Поняття сценічної оцінки.

МОДУЛЬ 11. СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ СЦЕНІЧНОЇ ДІЇ В ПАРНИХ, ГРУПОВИХ І МАСОВИХ ЕТЮДАХ

Тема 11.1. Основні вимоги до парних, групових і масових етюдів

Практичне заняття до теми 11.1. № 53

Мета: з'ясування теоретичних основ парного, групового та масового етюду.

Практичні завдання

1. Поняття «парний», «груповий» і «масовий етюди».
2. Побудова сюжету та подієвого ряду етюду.
3. Логіка розвитку дії.
4. Відповідність етюду вимогам єдності дії, часу та місця.
5. Визначення запропонованих обставин, подій, конфлікту.
6. Особливості організації сценічної дії в етюдах.
7. Взаємодія партнерів.

Завдання для самостійної роботи до теми 11.1.

1. Розкрити поняття «парний», «груповий» і «масовий етюди».
2. З'ясувати особливості побудови сюжету та подієвого ряду етюду.
3. Розкрити логіку розвитку дії.
4. З'ясувати відповідність етюду вимогам єдності дії, часу та місця.
5. Визначити поняття «запропоновані обставини», «подія», «конфлікт».
6. Розкрити особливості організації сценічної дії в етюдах.
7. З'ясувати особливості взаємодії партнерів.
8. Розкрити роль етюду у вихованні артиста.
9. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 58, 74

Тема 11.2. Парні етюди на народження слова

Практичне заняття до теми 11.2. № 54

Мета: опанувати парні етюди на народження слова.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання етюдів на народження слова.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Практичне заняття до теми 11.2. № 55–57

Мета: опанувати парні етюди на народження слова.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання етюдів на народження слова.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Завдання для самостійної роботи до теми 11.2.

1. Створення сюжету етюдів.
2. Формування задуму щодо сценічного втілення етюдів.
3. Праця над втіленням етюдів на народження слова.
4. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 40, 44, 47, 50, 58, 74.

Тема 11.3. Робота над сюжетом і постановкою групових та масових етюдів

Практичне заняття до теми 11.3. № 58

Мета: з'ясувати особливості роботи над сюжетом і постановкою парних, групових та масових етюдів

Практичні завдання

1. Створення сюжету та фабули етюдів.
2. Визначення запропонованих обставин, подій, конфлікту.
3. Дотримання єдності місця, часу та дії в етюді.
4. Специфіка постановки парних, групових і масових етюдів.

Практичне заняття до теми 11.3. № 59–62

Мета: з'ясувати особливості роботи над сюжетом і постановкою парних, групових та масових етюдів

Практичні завдання

1. Створення сюжету та фабули етюдів.
2. Визначення запропонованих обставин, подій, конфлікту.
3. Дотримання єдності місця, часу та дії в етюді.
4. Специфіка постановки парних, групових і масових етюдів.

Завдання для самостійної роботи до теми 11.3.

1. З'ясувати особливості створення сюжету етюду.
2. Розкрити особливості визначення фабули, запропонованих обставин, подій, конфлікту.
3. Засвоїти специфіку постановки парних, групових і масових етюдів.
4. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 40, 44, 47, 50, 58, 74.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 11

Форма модульного контролю полягає у перевірці набутих здобувачами знань, умінь і навичок щодо основних вимог до парних, групових і масових етюдів; парних етюдів на народження слова; роботи над сюжетом і постановкою парних, групових та масових етюдів.

МОДУЛЬ 12. СЦЕНІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ

Тема 12.1. Спілкування та взаємодія. Конфлікт

Практичне заняття до теми 12.1. № 63

Мета: засвоїти особливості спілкування та взаємодії з партнером.

Практичні завдання

1. Стадії спілкування.
2. Внутрішнє спілкування.
3. Зовнішнє, «тілесне спілкування» на сцені за допомогою рухів, жестів, міміки і всіх фізичних органів чуття.
4. Вербальне спілкування.
5. Оцінка дій партнера та реакція на зміни в його поведінці.
6. Конфлікт.
7. Зміна пристосувань залежно від зміни обставин і розвитку взаємовідносин.
8. Увага до партнера як до об'єкта.
9. Вправи на взаємодію з партнером.

Завдання для самостійної роботи до теми 12.1.

1. З'ясувати стадії спілкування.
2. Розкрити особливості внутрішнього спілкування.
3. Охарактеризувати зовнішнє, «тілесне спілкування» на сцені за допомогою рухів, жестів, міміки і всіх фізичних органів чуття.
4. Розкрити особливості вербального спілкування.
5. Засвоїти необхідність зміни пристосувань залежно від зміни обставин і розвитку взаємовідносин.
6. Розкрити поняття «конфлікт».
7. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 9, 30, 37, 40, 44, 47, 50, 58, 73, 74.

Тема 12.2. Зміна ставлення до партнера

Практичне заняття до теми 12.2. № 64

Мета: з'ясувати особливості зміни ставлення до партнера.

Практичні завдання

1. Роль уяви у зміні ставлення до партнера.
2. Зміна ставлення до партнера залежно від його поведінки.
3. Перенесення ставлення до іншої людини на свого партнера.
4. Вправи на зміну ставлення до партнера.

Завдання для самостійної роботи до теми 12.2.

1. З'ясувати роль уяви у зміні ставлення до партнера.
 2. Засвоїти необхідність зміни ставлення до партнера залежно від його поведінки.
 3. Опрацювати літературу з теми заняття.
- Література:* 30, 35, 37, 40, 44, 47, 50, 58.

Тема 12.3. Етюди на спілкування за умов органічного мовчання

Практичне заняття до теми 12.3. № 65

Мета: опанувати етюди на спілкування за умов органічного мовчання.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання етюдів на спілкування за умов органічного мовчання.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Практичне заняття до теми 12.3. № 66–68

Мета: опанувати етюди на спілкування за умов органічного мовчання.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання етюдів на спілкування за умов органічного мовчання.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Завдання для самостійної роботи до теми 12.3.

1. Створення сюжету етюдів на спілкування за умов органічного мовчання.
 2. Формування задуму щодо сценічного втілення етюдів.
 3. Опрацювати літературу з теми заняття.
- Література:* 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 58, 74.

Тема 12.4. Етюди для спілкування з імпровізованим текстом

Практичне заняття до теми 12.4. № 69

Мета: опанувати етюди для спілкування з імпровізованим текстом.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання етюдів для спілкування з імпровізованим текстом.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Практичне заняття до теми 12.4. № 70–72

Мета: опанувати етюди для спілкування з імпровізованим текстом.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання етюдів для спілкування з імпровізованим текстом.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Завдання для самостійної роботи до теми 12.4.

1. Створити сюжет етюду для спілкування з імпровізованим текстом.
2. Працювати над виконанням етюду.
3. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 5, 13, 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 58, 74.

|

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 12

Форма модульного контролю полягає у перевірці набутих здобувачами знань, умінь і навичок щодо спілкування та взаємодії; зміни ставлення до партнера; етюдів на спілкування за умов органічного мовчання; етюдів для спілкування з імпровізованим текстом.

МОДУЛЬ 13 СПЕЦИФІКА РІЗНОВИДІВ ЕТЮДІВ

Тема 13.1. Етюди з уявними предметами

Практичне заняття до теми 13.1. № 70

Мета: опанувати етюди з уявними предметами.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання етюдів з уявними предметами.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Практичне заняття до теми 13.1. № 71

Мета: опанувати етюди з уявними предметами.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання етюдів з уявними предметами.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Завдання для самостійної роботи до теми 13.1.

1. Створення сюжету етюду.
2. Формування задуму щодо сценічного втілення етюду.
3. Праця над втіленням етюду з уявними предметами.
4. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 58, 74.

Тема 13.2. Етюди на органічне мовчання

Практичне заняття до теми 13.2. № 72

Мета: опанувати етюди на органічне мовчання.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання етюдів на органічне мовчання.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Практичне заняття до теми 13.2. № 73

Мета: опанувати етюди на органічне мовчання.

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання етюдів на органічне мовчання.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Завдання для самостійної роботи до теми 13.2.

1. Створення сюжету етюду.
2. Формування задуму щодо сценічного втілення етюду.
3. Праця над втіленням етюду на органічне мовчання.
4. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 58, 74.

Тема 13.3. Етюди на певну подію

Практичне заняття до теми 13.3. № 74

Мета: опанувати етюди на певну подію.

Практичні завдання

1. Створити сюжети етюдів.
2. Виконати етюди на певну подію.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Практичне заняття до теми 13.3. № 75

Мета: опанувати етюди на певну подію.

Практичні завдання

1. Створити сюжети етюдів.
2. Виконати етюди на певну подію.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Завдання для самостійної роботи до теми 13.3.

1. Створити сюжет етюду.
2. Працювати над етюдом на певну подію.
3. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 58, 74.

Тема 13.4. Етюди на оцінку факту

Практичне заняття до теми 13.4. № 76

Мета: опанувати етюди на оцінку факту.

Практичні завдання

1. Створити сюжети етюдів.
2. Виконати етюди на оцінку факту.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Практичне заняття до теми 13.4. № 77

Мета: опанувати етюди на оцінку факту.

Практичні завдання

1. Створити сюжети етюдів.
2. Виконати етюди на оцінку факту.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Завдання для самостійної роботи до теми 13.4.

1. Створити сюжет етюду.
2. Працювати над етюдом на оцінку факту.
3. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 58, 74.

Тема 13.5. Етюди за художнім твором (літературним, образотворчим, музичним)

Практичне заняття до теми 13.5. № 78

Мета: опанувати етюди за художнім твором (літературним, образотворчим, музичним).

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.

2. Виконання етюдів за художнім твором.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Практичне заняття до теми 13.5. № 79, 80

Мета: опанувати етюди за художнім твором (літературним, образотворчим, музичним).

Практичні завдання

1. Створення сюжету етюдів.
2. Виконання етюдів за художнім твором.
3. Аналіз виконаних етюдів.

Завдання для самостійної роботи до теми 13.5.

1. Створення сюжету етюду.
2. Формування задуму щодо сценічного втілення етюду.
3. Праця над втіленням етюду за художнім твором.
4. Опрацювати літературу з теми заняття.

Література: 30, 35, 37, 39, 40, 44, 47, 50, 58, 74.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 13

Форма модульного контролю полягає у перевірці набутих здобувачами знань, умінь і навичок щодо етюдів з уявними предметами; етюдів на органічне мовчання; етюдів для спілкування з імпровізованим текстом; етюдів на певну подію; етюдів на оцінку факту; етюдів за художнім твором (літературним, образотворчим, музичним).

4. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

(за формами контролю)

1-й семестр

№	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за одне заняття	Бали за 1 модуль	Бали за 2 модуль	Бали за 3 модуль	Бали за 4 модуль	Бали за 5 модуль	Бали за 6 модуль
1	Відвідування лекцій	1	1x1 = 1	0,5x1 = 0,5		0,5x1 = 0,5	-	-
2	Практичні заняття	1	9x1 = 9	9,5x1 = 9,5	10x1 = 10	9,5x1 = 9,5	10x1 = 10	10x1 = 10
3	Модульна контрольна робота	2	1x2=2	1x2=2	1x2=2	1x2=2	1x2=2	1x2=2
4	Самостійна робота	2	2	2	2	2	2	2
5	Усього за модуль		14	14	14	14	14	14
Залік – 16 балів								
Усього за семестр : 14 +14+14+14+14+14+16 = 100 балів								

2-й семестр

№	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за одне зан.	Бали за 7 модуль	Бали за 8 модуль	Бали за 9 модуль	Бали за 10 модуль	Бали за 11 модуль	Бали за 12 модуль	Бали за 13 модуль
1	Відвідування лекцій	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Практичні заняття	1	10x1 = 10	10x1 = 10	10x1 = 10	10x1 = 10	10x1 = 10	10x1 = 10	10x1 = 10
3	Модульна контрольна робота	1	1x1=1	1x1=1	1x1=1	1x1=1	1x1=1	1x1=1	1x1=1
4	Самостійна робота	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Усього за модуль		12	12	12	12	12	12	12
Екзамен – 16 балів									
Усього за семестр : 12 +12+12+12+12+12+12+16 = 100 балів									

ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

За підсумками першого семестру з дисципліни «Основи акторської майстерності та режисури» передбачено залік у формі показів практичних робіт здобувачів вищої освіти (тренінги, вправи). За підсумками другого семестру здобувачі складають екзамен у формі практичних робіт (виконання етюдів) і відповідей на питання екзаменаційних білетів.

5. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

Блок екзаменаційних питань з майстерності актора

1. Висвітліть погляди К.С. Станіславського на етику та дисципліну як складові частини його театральної системи.
2. Розкрийте основні засади системи К.С. Станіславського, на яких має ґрунтуватися професійне виховання актора.
3. Розкрийте сутність вчення К.С. Станіславського про надзавдання та наскрізну дію.
4. Охарактеризуйте сценічну задачу та її складові.
5. Окресліть особливості сценічної взаємодії та спілкування.
6. Охарактеризуйте імпровізацію як елемент акторської майстерності.
7. Охарактеризуйте основні елементи внутрішньої техніки актора (м'язову свободу, сценічну увагу, уяву і фантазію, сценічну віру і правду).
8. Охарактеризуйте запропоновані обставини та подію.
9. Розкрийте сутність сценічної дії та конфлікту.
10. Охарактеризуйте сценічний етюд, його різновиди та композицію.
11. Розкрийте особливості мізансценування в етюді.
12. Розкрийте сутність ідейно-тематичного та дійового аналізу етюду.
13. Розкрийте особливості «внутрішнього монологу» в етюді.

Блок екзаменаційних питань з режисури

14. Етапи роботи режисера над виставою.
15. Особливості режисерської творчості Костянтина Станіславського.
16. Особливості режисерської творчості Леся Курбаса.
17. Робота режисера з драматургом.
18. Робота режисера з акторами.
19. Режисерський аналіз п'єси та його складові елементи.
20. Надзавдання та наскрізна дія.
21. «Конфлікт» у режисерській аналітиці.
22. Запропоновані обставини п'єси і ролі. Магічне «якщо б».
23. Композиція п'єси та композиція вистави.
24. Які ви знаєте основні функції режисерського монтажу?
25. Яку роль виконують глядачі у виставах та масових святах?

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК ЗДОБУВАЧА

Знання, уміння та навички здобувача, виявлені під час навчання та проведення семестрового контролю, оцінюються на:

➤ **Оцінку А (90-100)** – якщо він виявив:

- глибокі знання теоретичних питань з майстерності актора та режисури;
- відмінне засвоєння понятійно-категоріального апарату майстерності актора та режисури;
- відмінне опанування основних елементів внутрішньої техніки актора (м'язової свободи, сценічної уваги, уяви і фантазії, сценічної віри і правди);
- відмінне виконання сценічних вправ та етюдів, розуміння їх з точки зору логіки, композиційної побудови, наскрізної дії, надзавдання, темпоритму;
- відмінне оволодіння методикою ідейно-тематичного та дійового аналізу етюдів;
- уміння щодо відмінного виконання практичних завдань під час модульного та семестрового контролю.

➤ **Оцінку В (82-89)** – якщо він виявив:

- добрі знання теоретичних питань з майстерності актора та режисури;
- добре засвоєння понятійно-категоріального апарату майстерності актора та режисури;
- добре опанування основних елементів внутрішньої техніки актора (м'язової свободи, сценічної уваги, уяви і фантазії, сценічної віри і правди);
- добре виконання сценічних вправ та етюдів, розуміння їх з точки зору логіки, композиційної побудови, наскрізної дії, надзавдання, темпоритму;
- добре оволодіння методикою ідейно-тематичного та дійового аналізу етюдів;
- уміння щодо доброго виконання практичних завдань під час модульного та семестрового контролю.

➤ **Оцінку С (74-81)** – якщо він виявив:

- достатні знання теоретичних питань з майстерності актора та режисури;
- достатнє засвоєння понятійно-категоріального апарату майстерності актора та режисури;
- достатнє опанування основних елементів внутрішньої техніки актора (м'язової свободи, сценічної уваги, уяви і фантазії, сценічної віри і правди);
- достатнє виконання сценічних вправ та етюдів, розуміння їх з точки зору логіки, композиційної побудови, наскрізної дії, надзавдання, темпоритму;
- достатнє оволодіння методикою ідейно-тематичного та дійового аналізу етюдів;
- уміння щодо достатнього виконання практичних завдань під час модульного та семестрового контролю.

➤ **Оцінку D (64-73)** – якщо він виявив:

- задовільні знання теоретичних питань з майстерності актора та режисури;
- задовільне засвоєння понятійно-категоріального апарату майстерності актора та режисури;
- задовільне опанування основних елементів внутрішньої техніки актора (м'язової свободи, сценічної уваги, уяви і фантазії, сценічної віри і правди);
- задовільне виконання сценічних вправ та етюдів, розуміння їх з точки зору логіки, композиційної побудови, наскрізної дії, надзавдання, темпоритму;
- задовільне оволодіння методикою ідейно-тематичного та дійового аналізу етюдів;
- уміння щодо задовільного виконання практичних завдань під час модульного та семестрового контролю.

➤ **Оцінку E (60-63)** – якщо він виявив:

- посередні знання теоретичних питань з майстерності актора та режисури;
- посереднє засвоєння понятійно-категоріального апарату майстерності актора та режисури;
- посереднє опанування основних елементів внутрішньої техніки актора (м'язової свободи, сценічної уваги, уяви і фантазії, сценічної віри і правди);
- посереднє виконання сценічних вправ та етюдів, розуміння їх з точки зору логіки, композиційної побудови, наскрізної дії, надзавдання, темпоритму;
- посереднє оволодіння методикою ідейно-тематичного та дійового аналізу етюдів;
- уміння щодо посереднього виконання практичних завдань під час модульного та семестрового контролю.

➤ **Оцінку FX (35-59)** – якщо він виявив:

- незадовільні знання теоретичних питань з майстерності актора та режисури;
- незадовільне засвоєння понятійно-категоріального апарату майстерності актора та режисури;
- незадовільне опанування основних елементів внутрішньої техніки актора (м'язової свободи, сценічної уваги, уяви і фантазії, сценічної віри і правди);
- незадовільне виконання сценічних вправ та етюдів, розуміння їх з точки зору логіки, композиційної побудови, наскрізної дії, надзавдання, темпоритму;
- незадовільне оволодіння методикою ідейно-тематичного та дійового аналізу етюдів;
- уміння щодо незадовільного виконання практичних завдань під час модульного та семестрового контролю.

➤ **Оцінку F (1-34)** – якщо він не відвідував заняття, не відпрацював їх, не проявляв бажання опанувати навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для екзамену/ заліку, практики
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	
60–63	E	Задовільно
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Публікації науково-педагогічного працівника (Шлемко О.Д.) за темою дисципліни:

1. Шлемко О. Д. Театральні університети Леся Курбаса // Записки Наукового товариства імені Шевченка. Праці Театрознавчої комісії. Львів, 2011. Т. ССLXII. С. 99-135.
2. Шлемко О. Д. Доброчинність Марії Заньковецької в контексті доброчинності нації // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць. Вип. 27. Київ : Міленіум, 2015. С. 348-360.
3. Шлемко О. Д. Студентська театральна студія як чинник системи національно-патріотичного виховання // Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології : зб. матеріалів Дев'ятої міжн. наук.-творчої конф., м. Київ, 21 квітня 2016 р. Київ : НАКККиМ, 2016. С. 150-153.
4. Шлемко О. Д. Франкова концепція народного театру в контексті сучасності // Студії з україністики: науково-навчальне видання. Випуск XVI. Київ, 2016. С. 566-578.
5. Шлемко О. Д. Методика виховання інтонаційно-логічної виразності сценічного мовлення // Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології : зб. матеріалів Десятої міжн. наук.-творчої конф., м. Київ, 21 квітня 2017 р. Київ : НАКККиМ, 2017. С. 158-161.
6. Шлемко О. Д. «Практикований жовнір» Гната Хоткевича – нездійснена постановка Леся Курбаса // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. Київ : КНУКиМ, 2018. № 1. С. 72-89.
7. Особливий театр як дієвий інструмент художнього та арт-терапевтичного впливу / О.Д. Шлемко // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць. Вип. 30. Київ : Міленіум, 2017. С. 297-307.
8. Шлемко О. Д. Підтекст як невід'ємний чинник сценічного мовлення // «Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: дискурси і дискусії»: зб. наукових праць / наук. ред., упор. : С. Садовенко. Київ : НАКККиМ, 2019. С. 218-224.
9. Шлемко О. Д. Ігровий тренінг як засіб виховання техніки сценічного мовлення // Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: виклики та концепції сьогодення: зб. наукових праць / наук. ред., упор. : С. Садовенко. Київ : НАКККиМ, 2018. С. 80-82.
10. Шлемко О. Д. Становлення творчої особистості Леся Курбаса (1911-1912 роки) // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство / за ред. О. С. Смоляка. Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. № 1 (вип. 40). С. 204-220.
11. Шлемко О. Д. Критичне осмислення теоретичної спадщини К. Станіславського у галузі сценічного мовлення // Сценічне мистецтво у

світовому культурному просторі XXI століття: Матеріали I Всеукраїнської наук. конференції «Сценічне мистецтво у світовому культурному просторі XXI століття». Київ : КНУКіМ, 2019. С. 55-59.

12. Шлемко О. Д. Специфіка формування сценічного образу вистави // Сценічне мистецтво: творчі надбання та інноваційні процеси: матеріали II Всеукраїнської наукової конференції професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів та магістрантів. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. С. 203-208.
13. Шлемко О. Д. Сценічна мова: методика сценічного виконання гумористичних творів: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів освітнього рівня «Бакалавр» зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво». Київ : НАКККіМ, 2021. 40 с.
14. Шлемко О. Д. Психологічний аспект виховання майбутніх акторів і режисерів // Актуальні дискурси мистецтва естради: традиції та європейська інтеграція: матеріали Всеукр. наук. конф. науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, здобувачів, магістрантів та студентів. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2021. С. 124–128.

***Публікації науково-педагогічного працівника (Матушенко В.Б.)
за темою навчальної дисципліни***

15. Матушенко В.Б. Загальна методика підготовки концертів і масових свят//Вісник НАКККіМ: наук. журнал. Київ : Міленіум, 2012. № 4. С. 98-100.
16. Матушенко В.Б. Роль громадської організації – «Клубу Київських Ведучих» в розвитку діяльності продюсера//Збірник наукових праць. Київ : НАКККіМ, 2013. С. 167-171.
17. Матушенко В.Б. Засоби активізації глядачів при проведенні масово-розважальних програм//Збірка наукових праць. Київ : НАКККіМ, 2014. С. 215-216.
18. Матушенко В.Б. Дипломна робота для студентів – спеціалістів НАКККіМ (для студентів спеціальності 7.020201 «Театральне мистецтво» спеціалізації «Режисер театралізованих вистав та масових свят»). Київ : НАКККіМ, 2014. 36 с.
19. Матушенко В.Б. Основні особливості естрадного мистецтва//Збірник наук. праць. Київ : НАКККіМ, 2016. С. 25-28.
20. Матушенко В.Б. Історія виникнення мистецтва ведучого//Збірка наук. праць. Київ : НАКККіМ, 2017. С.123-126.
21. Матушенко В.Б. Концертний номер як провідний компонент естрадного мистецтва // Культура як основа формування української державності: історія, досвід, перспективи: збірник матеріалів II та III Міжнар. науково-прак. конф., м. Київ, 22 серпня 2017р., 21серпня 2018р. / Упор., наук. ред.: С.Садовенко; Переяслав-Хмельницький: ФОП Я.М.Домбровська, 2018. С. 227-237.

22. Матушенко В.Б. Завдання та особливості сучасного естрадного мистецтва //Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: наук. журнал № 40. Київ : НАКККіМ, 2018. С.170–178.
23. Матушенко В.Б. Історія виникнення та джерельна база естрадного мистецтва/ Збірник наукових праць/упор. С.Садовенко. Київ: НАКККіМ. 2020. С.117-121.
24. Матушенко В.Б. Режисура масово-розважальних програм/програма підвищення кваліфікації працівників галузі культури/розроб В.Б.Матушенко. Київ : НАКККіМ, 2021. 24 с.
25. Матушенко В.Б. Режисура: методичні рекомендації до підготовки курсової роботи для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»/розроб. В.Б.Матушенко. Київ. 2021. 20 с.
26. Матушенко В.Б. Конферанс та його структура// Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: досягнення, інновації, перспективи. Збірник наукових праць/упор. С.Садовенко. Київ:НАКККіМ, 2022. С.112-117.
27. Матушенко В.Б. Відмінності традиційного та сучасного сватання// Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: досягнення, інновації, перспективи. Збірник наукових праць / Упор., наук. ред., відп. за вип. : С. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2022. С. 233-243.
28. Матушенко В.Б. Положення про творчий проєкт здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти НАКККіМ галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» спеціалізації «Режисер театралізованих видовищ та свят», затверджене Рішенням Вченої Ради НАКККіМ 22.02.2022 р., Протокол №7 та введено в дію наказом ректора НАКККіМ від 24.02.2022 р. № 15-о.

Рекомендовані джерела з майстерності актора

Основна література

29. Акторська майстерність корифеїв : зб. спогадів / упоряд. та вступ. ст., прим. І. О. Волошина. Київ : Мистецтво, 1982. 183 с.
30. Барнич М. Майстерність актора: техніка обману: навч. посіб.; Вид. 2-е, випр. та доп. Київ: Ліра-К, 2016. 304 с.
31. Брехт Б. Про мистецтво театру: збірник ; [упоряд., вступ. ст., прим. і пер. з нім. О. С. Чиркова]. Київ : Мистецтво, 1977. 365 с.
32. Василько В. С. Про перевтілення в мистецтві актора. Київ : Знання. 1976. 230 с.
33. Волошин, І. О. Актор Щепкін на Україні : до 200-річчя від дня народження. Київ : Мистецтво, 1988. 137 с.
34. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999. 188 с.
35. Гузик В. П., Кудрявцева Н. Б. Комплексний психофізичний тренінг: метод. посібник. Київ : ДАКККіМ, 2005. 87 с.
36. Життя і творчість Леся Курбаса / Упоряд., наук. ред. Богдан Козак. Львів; Київ; Харків : Літопис, 2012. 656 с.

37. Зайцев В. П. Майстерність артиста і ведучого: навч. посібник. НАКККіМ, 2016. 234 с.
38. Історія українського театру: У 3 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2009. Т. 2: 1900-1945 / П. Арсенич, Л. Барабан, О. Боньковська та ін.; Редкол. тому: Г. Скрипник (гол. ред.) та ін. 868 с.
39. Кнебель М. Й. Про дієвий аналіз п'єси і ролі / пер. з рос. Є. Стародиної. Львів, 2020. 92 с.
40. Курбас Л. Філософія театру / упор. М. Лабінський. Київ : Вид-во С. Павличко «Основи», 2001. 917 с.
41. Мейерхольд В. Мистецтво театру / вступ. ст., пер. і впоряд. Б. М. Козака; Вид. 2-е, випр. Львів : ТЗВО Простір «М», 2015. 64 с.
42. Паві Патріс: словник театру / пер. з фран. Маркіяна Якуб'яка. Львів, 2006. 640 с.
43. Саксаганський П. К. Думки про театр; АН УРСР, Ін-т мист., фольклору та етнографії. Київ : Мистецтво, 1955. 234 с.
44. Станіславський К. Робота актора над собою / Факсимільне видання. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 671 с.
45. Станіславський К. С. Робота над роллю («Ревізор») Реальне відчуття життя п'єси та ролі (1936–1937); пер. з рос. Львів, 2018. 84 с.
46. Театр Марка Кропивницького: минуле і сучасне : альбом / авт.-упоряд. В. П. Шурапов. Кіровоград : Мавік, 2004. 224 с. : іл.
47. Топорков В. Про техніку актора / під заг. редак. М. М. Горчакова. Київ : Держ. вид-во образотворчого мист. і муз. літ-ри УРСР. 1961. 106 с.
48. Українське акторське мистецтво: традиції і сучасність / Ін-т мист., фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. Київ : Наукова думка, 1986. 164 с.
49. Український драматичний театр: нариси історії: у 2-х т. Т. I: Дожовтневий період. Київ : Вид-во АН УРСР, 1967. 518 с. : іл.
50. Шихматов Л. М. Сценічні етюди: навч. посібник для театр. і культурно-освітніх учб. закладів. Київ : Мистецтво, 1968. 204 с.

Допоміжна література

51. Абрамян В. Ц. Театральна педагогіка. Київ : Лібра, 1996. 224 с.
52. Арто А. Театр і його двійник / пер. з англ. Р. Осадчука. Київ : Видавництво Жупанського. 2021. 280 с.
53. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / пер. з англ. Я. Винницької, О. Матвієнко; післямова Б. Козака. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 136 с.
54. Бурлуцький А. В. Українське сценічне мовлення в драматичному театрі – від джерел до сьогодення; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2011. 212 с.
55. Данченко С. Бесіди про театр; літ. запис, оброб., упоряд. О. М. Коваленко. Київ : [б. в.], 1999. 219 с. : іл.
56. Дідро Д. Парадокс про актора. Київ : Мистецтво, 1966. 148 с.

57. Дурилін С. М. Марія Заньковецька : 1860–1934 : життя і творчість. Київ : Мистецтво, 1955. 522 с. : іл., портр., фото.
58. Клименко В. В., Буток В. Д. Ваш вихід, Панове, або Акторська майстерність для початківців. Київ: Таксон, 2002. 236 с. : іл.
59. Козачковський Д. Нотатки на сторінках ролей, п'єс і клаптиках паперу. Підручна книга для акторів та режисерів / упоряд. Козак Б. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 96 с.
60. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого: навч. посіб. Івано-Франківськ, 2010. 176 с.
61. Липківська А. К. Світ у дзеркалі драми. Київ : Кий, 2007. 356 с.
62. Мар'яненко І. О. Сцена, актори, ролі. Київ : Мистецтво, 1964. 292 с.
63. Мистецтво франківців / редкол.: І.О. Волошин, В.С. Гончар, М.К. Йосипенко; упоряд. Д.Я. Шлапак. Київ : Мистецтво, 1970. 183 с. : іл.
64. Молодий театр: генеза, завдання, шляхи : [статті, спогади, матеріали] / упоряд. М. Г. Лабінський. Київ : Мистецтво, 1991. 316 с.
65. Корифеї українського театру : матеріали про діяльність театру корифеїв / упоряд., вступ. ст., прим. І. О. Волошина. Київ : Мистецтво, 1982. 309 с. : іл.
66. Крег Е. Про мистецтво театру / пер. з англ. Н. Корнієнко, Л. Танюка. Київ : Мистецтво, 1974. 320 с.
67. Курбас Л. Березіль: Із творчої спадщини / упоряд. і прим. М. Лабінського; передм. Ю. Бобошка. Київ : Дніпро, 1988. 518 с.
68. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / Ін-т проблем сучасн. мистецтва Академії мистецтв України; редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін. Київ : Інтертехнологія, 2006. 1054 с. : іл.
69. Танюк Л. С. Мар'ян Крушельницький: школа образного перетворення, заповідана Курбасом. Київ : Либідь, 2007. 358 с.
70. Український театр ХХ століття : антологія вистав / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т пробл. сучасного мистецтва; за заг. ред. М. Гринишиної. Київ : Фенікс, 2012. 943 с. : іл.
71. Хоткевич Г. Спогади з театральної діяльності // Твори : У 2 т. / упоряд., вступ. ст. та прим. Ф. Погребенника. Київ : Дніпро, 1966. Т. 2. С. 501–578.
72. Чарнецький, С. Історія українського театру в Галичині. Нариси, статті, матеріали, світлини. Львів : Літопис, 2014. 584 с.
73. Черкашин Р. О. Художнє слово на сцені. Київ : Вища школа, 1989. 327 с.
74. Шаварський О. М. Як стати актором. Київ : Логос, 2011. 572 с. : фотогр.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

75. Наукова електронна бібліотека	https://elibrary.ru
76. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua/
77. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого	http://nlu.org.ua/

Рекомендовані джерела з режисури

Основна література

78. Арто А. Театр і його двійник /пер. з англ. Р. Осадчук. Київ: Видавництво Жупанського. 2021. 280 с.
79. Бобошко Ю.М. Режисер Лесь Курбас. Київ: Мистецтво, 1987. 197 с.
80. Бобошко Ю.М. Гнат Юра. Київ : Мистецтво», 1980. 261 с.
81. Брехт Б. Про мистецтво театру: Збірник. Київ: Мистецтво, 1977. 514 с.
82. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 134 с.
83. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво : навчальний посібник. Київ : НАКККіМ, 2014. 142 с.
84. Веселовська Г.І. Дванадцять вистав Леся Курбаса: [навч. посіб.для вищ. навч. закл. культури і мистецтв]. – М-во культури і мистецтв України, Держ. центр театр. мистецтва ім. Л. Курбаса. Київ: ДЦТМ ім. Л. Курбаса, 2004. 238 с.
85. Вовкун В. В. Мистецтво режисури масових видовищ: підручник для здобувачів вищої освіти спеціальності 026 Сценічне мистецтво: друге видання з доповненнями. Київ : НАКККіМ, 2020. 364 с.
86. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999. 186 с.
87. Гузик В.П., Кудрявцева Н.Б. Комплексний психофізичний тренінг: метод. посібник. Київ: ДАКККіМ, 2005.
88. Горбов А.С. «Режисура видовищно-театралізованих заходів»: навчальний посібник. Фастів : «Поліфаст», 2004. 230 с.
89. Деркач С.М. Особливості режисури масових свят просто неба на сучасному етапі (80–90-ті роки): Автореф. дис. канд. мист.: 17.00.01/Київ. Держ. ун-т культури і мистецтв. Київ,1998. 16 с.
90. Зайцев В.П. Режисура естради та масових видовищ: підручник для вищих навчальних закладів. Київ : Дакор,2003. 304 с.
91. Корнієнко Н.М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Либідь, 2007. 469 с.
92. Кужельний О.П. Основи режисури театралізованих видовищ і свят. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів з Грифом МОН України. Київ : НАКККіМ, 2012. 130 с.
93. Лесь Курбас. Спогади сучасників. Київ : Мистецтво. 1969. 124 с.
94. Матушенко В.Б. Режисура масово-розважальних програм : навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності «Театральне мистецтво» спеціалізації «Режисер театралізованих видовищ та шоу-програм». Київ : НАКККіМ. 2013. 60 с.
95. Матушенко В.Б. Розвиток естрадного мистецтва : підручник. Київ : НАКККіМ, 2016. 200 с.
96. Матушенко В.Б. Мистецтво режисури: робоча програма навчальної дисципліни. Київ: НАКККіМ. 2023. 48 с.

97. Матушенко В.Б. Сучасна теорія і практика режисури : робоча програма навчальної дисципліни. Київ : НАКККиМ. 2023. 49 с.
98. Митницький Е. Знати, для чого живеш. Київ : Райдуга. 2011. 187 с.
99. Неллі В.О. Про режисуру. Київ : Мистецтво. 1977. 251 с.
100. Обертинська А.П., Голубцова Л.Ф. Основи режисури театралізованих масових вистав: навчальний посібник. Київ : ДАКККиМ, 2002. 87 с.
101. Пацунов В.П. Станіславський у ХХ столітті: Культ? Міф? Чи реальність? Київ: Макрос, 2011. 216 с.
102. Режисура українського театру. Традиції і сучасність. Київ : Наукова думка. 1990. 278 с.
103. Саксаганський П. Думки про театр. Київ: Мистецтво, 1955. 234 с.
104. Словник театрознавчих термінів і понять / укладачі Савченко І., Ліпницька І. Київ: Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2021. 144 с.
105. Станіславський Костянтин Сергійович // Шевченківська енциклопедія: Т. 5: Пе-С : у 6 т. / Гол. ред. М. Г. Жулинський. Київ : Ін-т літератури ім. Т.Г. Шевченка, 2015. 934 с.
106. Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. 1 та 2. Щоденник учня. Київ: Мистецтво, 1953 р. 344 с.
107. Танюк Л.С. Мар'ян Крушельницький: школа образного перетворення, заповідана Курбасом. Київ: Либідь, 2007. 358 с.
108. Френкель М.М. Сучасна сценографія. Київ : Мистецтво. 1980. 249 с.
109. Френкель М.М. Пластика сценічного простору. Київ : Мистецтво. 1987. 198 с.
110. Чайковський Д.І. Шляхи розвитку режисури як професії. Київ: ДУХ І ЛІТРА. 2016. 254 с.
111. Шарварко Б.Г. Режисура театралізованого масового дійства: Навчально-методичний посібник. Київ : ДАКККиМ, 2004. 124 с.

Допоміжна література

112. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. Київ: Лібра, 2016. 224 с.
113. Алексюк А. Загальні методи навчання. Київ: Мистецтво. 2019. 266 с.
114. Барба Е. Паперове каное / пер. з англ. М.Шкарабан. Львів: Літопис, 2001. 288 с.
115. Василько В.В. Микола Садовський та його театр. Київ : Мистецтво.1962. 98 с.
116. Вороний М.К. Театр і драма: Зб. ст. Київ: Мистецтво, 1998. 408 с.
117. Данченко С.В. Бесіди про театр. Київ: Viva Vox, 1999. 217 с.
118. Зайцев В. П. Майстерність артиста і ведучого: навч. посібник. Київ: НАКККиМ, 2016. 234 с.
119. Зайцева І.Є. Деякі тенденції українського театрального мистецтва початку ХХІ століття. Мистецтвознавчі записки. Київ: Міленіум, 2017. № 32. С. 187–196.

120. Зайцева І.Є. Сучасний український театр: виклики часу. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрів. Київ: НАКККіМ, 2019. С. 79– 80.
121. Зайцева І.Є. До питання інтерпретації як складової сучасного театрального процесу /Зб. наукових праць Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття : творчі діалоги /Упор.,наук. ред., відп. за вип. : С.Садовенко. Київ: НАКККіМ, 2020. С.80 –84.
122. Каплінський В.В. Післядія як показник ефективності навчально-виховного процесу// Наукові записки. ВДПУ ім. М.Коцюбинського. Вип. 28. Сер.: Педагогіка і психологія. Вінниця, 2009. С. 99-108.
123. Клименко В.В., Буток В.Д. Ваш вихід, панове, або Акторська майстерність для початківців. Київ: Таксон, 2002. 236 с.
124. Мар'яненко І.О. Сцена, актори, ролі. Київ : Мистецтво. 1964. 124 с.
125. Погребняк Г.П. Духовний світ режисера-автора. До питання підготовки режисерських кадрів // Особливості хореографа в сучасному соціокультурному просторі: Зб.матеріалів ІІ Всеукраїнської науково-творчої конференції, Київ,19 травня 2014. Київ: НАКККіМ, 2014. С. 23-26.
126. Погребняк Г.П. Проблеми використання комунікативної методики в режисерській освіті. До питання виховання режисера-автора // Охорона культурної спадщини: аспекти соціокультурної взаємодії: матеріали науково-практичної конференції в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв 5–6 червня 2014 року. Київ: НАКККіМ. 2014. С.240-245.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

127. Конституція України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
128. Закон України Про вищу освіту <http://fedmet.org/analytics/zakon-ukraini-pro-vishhu-osvitu/>